

Notă asupra ediției

Această ediție restituie pe de-a întregul ediția din 2005 pe care autorul a considerat-o nec varietur, inclusiv coperta, o versiune a celei atât de inspirat aleasă de el însuși atunci. Exegezele critice sunt, cu o singură excepție, cele din ediția anterioară. Am făcut mici intervenții la titluri iar textele critice păstrează doar referirile la carte; pasajele privind alte cărți, le vor însoți în viitor pe acelea. Așa cum însuși autorul a spus-o, cred sincer, cred total că și această carte “are o stea pe cer”.

M.B.S.

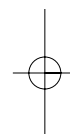
ARTUR SILVESTRI

APOCALYPSIS
cum figuris

Șapte nuvele fantastice cu prolog și epilog

Ediția a III-a îngrijită de
MARIANA BRĂESCU SILVESTRI

Ilustrații de **Vasile CerCEL**



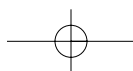
Cărți de proză apărute în 2009

ARTUR SILVESTRI

**Frumusețea lumii cunoscute. Zile
de neuitat**

ARTUR SILVESTRI

Perpetuum mobile



ARTUR SILVESTRI

APOCALYPSIS
cum figuris

Șapte nuvele fantastice cu prolog și epilog



Editura Carpathia
2009

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

SILVESTRI, ARTUR

Apocalypsis cum figuris.

**Șapte nuvele fantastice cu prolog și
epilog / Artur Silvestri**

București: Carpathia Press, 2009

ISBN 978-973-7609-47-2

821.135.1-32

© CARPATHIA, 2009

Sfârșitul poveștii sau Noaptea aceea

*Sunt prima care să recunosc că am greșit. Am crezut atunci, la început, citindu-i primele povestiri, că pentru Artur Silvestri proza este un **violon d'Ingres**. Cu o singură excepție, povestirile din acest volum au fost scrise în emoția atât de roditoare din lunile când soarta ne îndrepta definitiv unul către celălalt. Era demult, era acum 26 de ani.*

*Scriam ca în transă pentru ca noaptea târziu să-i citesc la lumina tainică a veiozei rândurile care îl încremeneau. Și din timp în timp, îmi dădea și el pagini din scrisul său ca un răspuns grav, neașteptat, un sunet de **hautbois**. Artur Silvestri, temutul critic, primul în elita tinerilor scriitori, „micul Călinescu”, talentatul intelectual își permitea, credeam eu, libertatea emoției. Scria proză. Proximitățile literare dau dovada gustului său rafinat și a culturii. Prea intelectuale pentru un cititor obișnuit? Poate, dar perfecte și perfect explicabile pentru tânărul cărturar. Încrezător în steaua sa de critic literar, de filozof și istoric al civilizațiilor și el le așeza, poate, pe alt palier deși unul atât de aproape de inimă. A lăsat să se scurgă două decenii până când a publicat această*

culegere de **alcătui** cum le numea. A dat volumului titlul poveștii pe care am trăit-o amândoi într-o noapte de Crăciun de acum exact 26 de ani: **Apocalypsis cum figuris**. De atunci am parcurs împreună, în sute de nopți - sute de drumuri și în zeci de nopți chiar drumul din această poveste.

Și totuși, de ce țin minte atât de bine noaptea aceea? Gesturile din mașină? Gesturile lui, gesturile mele? Încântarea, încordarea fiecăruia dintre noi și neliniștea, abia bănuită? De ce, când recitesc aceste pagini, recunosc, ca și cum m-aș uita într-o oglindă magică, cuvintele nescrise, gesturile nepovestite, îi știu răsufarea, mirosul tutunului și e de ajuns să închid ochii ca să simt definitiv arsura gerului aspru, uscat. Totul e poveste și totul e adevărat, chiar și finalul tragic, acela care avea să se petreacă însă 25 de ani mai târziu, tot înainte de tainica sărbătoare a Crăciunului. Și nu conțenesc să mă întreb cum de a știut Artur să scrie la fel de exact, la fel de adevărat încă de atunci și destinul **Mariiei**? I l-a lăsat ca pe o partitură, pe singura partitură pe care o va mai cunoaște vreodată: "...singurătatea o împresurase. Răsărise luna; însă cerul adânc pierduse stelele pentru totdeauna".

Mariana Brăescu Silvestri

Artur Silvestri

15 August, 2005,
de Sântă Măria Mare

Hieroglife și tipare

*Când m-am hotărât să fac să apară încă o dată **Apocalypsis cum figuris** nu mi-am dat seama că va trebui, pentru aceasta, să recitesc atent totul, de la început până la sfârșit, cu creionul în mână. Acum recitesc, într-un miez de noapte ce nici nu știu din ce timp este, și mă tulbură căci aproape fiecare frază pe care o rostesc în gând, ca după o dictare, pare să fie spusă "de o străină gură". Dar, la drept vorbind, cu cât trece timpul și vremurile - când aceste cuvinte se așezară unul după altul fără să știu de ce vin nu se știe de*

unde - sunt tot atât de îndepărtate și indistincte ca și toate viețile ce voi fi trăit până acum, totul îmi apare ca fiind străniu și poate chiar străin, spus de o altă gură; poate, însă, de o gură aurită. Și înțeleg că probabil aceste creații nici nu îmi aparțin.

*Povestea apariției lor este neobișnuită. S-au legat în fraze în doar câteva zile, dintr-o vară de acum mai bine de douăzeci de ani și în primăvara ce i-a urmat. Se așternuseră de la sine, fără să-mi fi propus să le fac și veniseră încoace într-un mod nedeslușit, de parcă **ar fi fost undeva întocmai așa cum se orânduiseră**, în cele din urmă. Uimitor mi se păruse aspectul lor **încheiat**, poate miraculos. Aproape nimic din ce scrisesem ca după o dictare, cu nu mai mult de câteva ștersături, îndreptări și adaosuri, nu s-a mai schimbat apoi; n-am tăiat nimic și nu am venit cu vreo completare, oricât de mărunță. Ele îmi apar, privite de la depărtarea cosmică unde se află, ca fiind **recapitularea unui timp** ori esența, rafinată de câteva ori, a*

câtorva clipe. Ce vor fi cuprins ele, aceste clipe necunoscute și nedeslușite în marea lor putere de a mișca valuri de realități paralele, unul după altul? Nu îmi pot da seama acum și nici atunci nu înțelesesem taina ce închideam ca o hieroglifă al cărei sens rămâne nedezlegat. Doar una dintre aceste alcătuirii (căci nu am un termen precis pentru ele și, deci, nu le pot clasifica) apăruse cu mai mulți ani înainte; aproape treizeci de ani, numărând timpul de acum către înapoi. Era, la rândul ei, o istorie enigmatică, **o poveste despre Scriitor**. Așa cum apăruse, a și rămas: singuratică, stingheră, fără pereche. Până când, ceva mai târziu, își topise câteva părți într-un fel de roman, pe care nici azi nu am cutezat să îl public; l-am denumit **Pinnacle** și, poate că va exista vreodată. Oricât le-ar despărți câțiva ani, ce s-ar număra după **măsurătorile timpului exterior**, toate acestea au, dincolo de felul lor neobișnuit de constituire, încă și altceva în comun. Ele nu seamănă cu nimic din ceea ce scrisesem până atunci și

nici cu cele ce voi fi scris după ce apăruseră, căpătând, astfel, corporalitate într-o concentrare scurtă, tot atât de scurtă ca o iluminare.

Nici măcar nu aş fi putut să spun că, odată ce se constituiseră, formau ceea ce se cheamă o carte; nu aveau preistorie, iar **istoria de după naștere** îmi apărea ca fiind suspendată într-un fel de limb ori, mai bine zis, într-o **realitate posibilă** unde probabil că **erau fără să fie**, însă, și aici. La drept vorbind, nici nu mă gândisem să le public vreodată, căci nu le socoteam literatură și impresia că **nu erau de aici** era atât de puternică - fără să se traducă, însă, în cuvinte - încât mă absolvise de gândul de a le împărtăși oricui, prin **exoterizare**.

Așa cum se găseau, risipite prin dosare cărora nu le mai știam numărul și nici șirul, acestea rămăseseră multă vreme doar niște întocmiri de odinioară ce nu ajunseseră să formeze un întreg vizibil și definit deși acesta era tiparul lor, de fapt. Nașterea cărții intră sub regimul magicului și a fost, la rândul ei, un fel de potrivire

ce nu mi-o pot explica. Era într-o toamnă, cândva, după anul 2000, când, fără să-mi fi propus într-un chip stăruitor, începusem să pun alături manuscrise diferite cu gândul de a le orându-i într-un fel pentru ca să nu se risipească fără rost dacă nu voi mai putea să le dau coerență eu însumi, vreodată, pe neașteptate. Când mi-am dat seama că **se organizaseră de la sine**, fără să o fi imaginat în acest fel, era către dimineață, la sfârșitul unei nopți ce nu o pot denumi acum; a rămas definitiv anonimă. Dar era una din nopțile calme, înseninate de Îngerul Păzitor când, sub privirile lui atente și înțelepte, citeam până târziu, cu sentimentul că niciodată nu va fi altfel și că lungul șir de zile și nopți ce trăim nu va avea niciodată sfârșit. În noaptea următoare am înțeles deodată că va trebui să adaug ceva, un ceva care să încerce **să arate fără să dezlege** chiar dacă, până la urmă, nu va rămânea decât **încercarea** fără vreun rezultat. Acesta era „Epilogul” l-am scris într-un fel de **înșiruire continuă**, dintr-o răsufare, ca pe

*un text dintr-un document de odinioară unde parcă literele vin una după alta fără a se despărți în cuvinte. La sfârșit, când totul devenise **lămurit**, am dat titlul întregului: **Apocalypsis cum figuris**. De ce i-am spus în acest fel? Probabil fiindcă așa trebuia. Acum, cartea, **în sinele ei**, există fără să iasă, încă, la lumină. Am și lăsat-o deoparte încă un an și mai bine fără „să mai știu de ea”; când, pe la începutul lui 2003, am știut într-o fracțiune de secundă că a **venit vremea** să se întruchipeze. A și devenit, în câteva săptămâni, ceea ce se știe acum.*

*Când am găsit-o pe biroul meu, venită de la imprimărie, am încercat o clipă sentimentul straniu că nu îmi aparține, ori, adăugând ceva, că este din alte universuri, poate de nicăieri. Multă vreme nu mi-am explicat de ce, ori de câte ori o dăruiam cuiva, îmi apărea, fără să o doresc neapărat, ideea de a-i scrie în dedicație despre **această carte din viața anterioară**. Apoi, m-am gândit că există, și în această formulare, un tâlc ce îmi scăpase.*

Poate că, de fapt, chiar aceasta era. Dar dacă așa o fi fost, rămânea o întrebare fără vreun răspuns: din care viață anterioară? Nu cumva **din toate viețile anterioare**?

Gândul că această întrebare ar putea să capete un răspuns, ar fi trebuit să mă neliniștească și să nu-mi dea pace - dar niciodată nu m-a tulburat peste măsură. Există, poate, aici ceva care nu trebuie cercetat fiindcă se sustrage, oricum ar fi, oricărei interogații. Mi-am dat seama că, dacă voi face altfel, voi greși, când, mai încoace, am început să scriu **Memoria ca un concert baroc**. Îmi **venise** și aceasta **de la sine** ca și cartea aceasta de **altădată**; și îmi **venise** după ce Îngerul Păzitor nu mai era lângă mine și numai gândul că a plecat mă tulburase iremediabil. Și mă gândesc acum că și **Apocalypsis cum figuris** apăruse în amurgul vieții lui, fiindcă știa că mă va lăsa fără îndrumare, în nedeslușitul zilelor ce mi-au rămas.

Acum când privesc înapoi și mă pregătesc să las aceste **alcătuiri** să ajungă

*oriunde vor putea, înțeleg că ele au fost de la început acestea care se văd acum și că de fapt, atunci când **s-au scris**, au luat **forma definitivă**, nec varietur. Așa și rămân. Căci dacă au fost **revelație**, ele nu se mai pot schimba fiindcă nu se mai poate; iar dacă numai mi s-a părut că a fost, nu mai pot să le modific fiindcă nu știu ce aș mai putea adăuga. Poate că o fi știut aceasta Îngerul Păzitor, **Îngerul Bătrân**, căruia i le dedic.*

Cartea care există, eu - care încă mai sunt, și el care nu mai este aici.

Apocalypsis cum figuris

Îmi dai voie? spuse ea, scoțându-i ochelarii de soare. Bărbatul încuviință mut; se înserase și nu-i mai erau într-adevăr de nici un folos. Ea îi privi atent, plimbând aproape absentă un deget pe ramele de bagă; apoi scotoci în poșetă după oglindă. Avea mișcări iuți și precise, o imagine a focului.

- *Arăt bine cu ei - zise, și el își aminti că e frumoasă. N-am purtat niciodată ochelari, toți au rame grele și îmi lasă o*

dâră vineție, pe piele, urâtă, care ascute și mai mult trăsăturile feței. Dar acum, cu tine, cred că voi face și asta.

Învârtea oglinda în semicercuri largi și lente, căutând să se vadă mai bine:

- *Arăt acceptabil, da, cel puțin așa cred.*

- *Ești frumoasă* - murmură el și femeia se simți o clipă fericită. Închise pe jumătate ochii, încordându-se, ar fi vrut să fie fotografiată acum: imaginile ei nu avuseseră niciodată această sclipire secretă.

Era noapte de-acum și șoseaua părea imaterială, îndepărtată. Ea se gândi că trăiește ca într-o halucinație, dar nu voia să se mai trezească.

- *Nu mai avem mult, cred că într-o jumătate de oră ajungem* - zise el și își îndreptă glasul; tuși sec, ea se înfioră. *Este, cred, ora cea mai potrivită, nu mai e nimeni pe drum, vezi bine.*

Privi în oglinda retrovizoare; doar noaptea. Se destinse și făcu un gest vag.



- *Dacă am călători ziua, ai vedea acolo, undeva, un sat aproape misterios. Privit de la depărtare este asemeni așezărilor de câmpie, un fel de pădure alcătuită din arbori domestici. Însă acest arboret modifică imprevizibil culorile și dacă te uiți atent într-acolo ai sentimentul că totul plutește în fum. Până și turla bisericii e o imagine indistinctă.*

Tăcuse dintr-o dată și mașina înceteni.

- *O să mai venim aici, nu-i așa? întrebuse femeia.*

El privi atent în jur, apoi opri motorul.

- *Da, vom veni, sigur că da - răspunse. Nu te speria, nu e nimic grav - zise, și coborî. Ea întinse brațul peste spătar și îl lăsă, dintr-o dată liniștită, să atârne. Visă o clipă la o țară caldă ori la o vacanță cu el, vara. Era cald, inspiră adânc mirosul putred al mării și simți, sec, nisipul în nări. O amețise aerul sărat. Nu se auzea nimic în jur, doar într-un târziu își dădu seama că îi depășise o mașină.*

- *Puțini călători* - spuse el apoi, când porniseră. *Oamenii așteaptă prin case noaptea adâncă, femeile scot din cămări nuci și covrigi, în cuptoare se rumenesc cozonacii. Vorbise mecanic, ca și cum ar fi citit o poveste.*

- *În curând vor porni colindătorii* - continuă ea și în satele pustii pe unde treceau părea că într-adevăr se porneau cete misterioase, copii cu trăiști imense atârinate de după gât, abia respirând din cojoacele grele și de sub cușmele uriașe. Nu era însă nimic din toate acestea, noaptea era încă singularică și străină.

- *E primul nostru Crăciun - îți dai seama?* Și el se gândi la toate nopțile de Crăciun, anonime, la colindele vechi, ascultate la magnetofon și simți în nări un miros de ceară arsă și de vin sălbatic, se rostogoliseră prin fața lui milioane de nuci și de mere, căzute dintr-un corn al fertilității imaginare.

- *Când eram în Țara de Sus* - zise ea, *aș fi vrut să rămân într-o noapte ca asta*

la țară, să ascult bicele cum pocnesc, să ies în ușă și să le dau copiilor covrigi, să scot cu mâna mea cozonacii din cuptor ...

- Să dormi în paturi largi, țărănești, într-o cameră aproape monahală, inundată de mirosul fantast al busuiocului, pierdută între perne și sub plăpumi moi, să te trezești către dimineață, când ferestrele sunt fumurii și geamul e înghețat, și, apoi, cu răsuflarea să împrăștii gheața lui barocă, să ștergi sticla cu mâneca aspră a cămășii de noapte, de in, și să vezi cum, a doua zi după Nativitate, lumea e ca în ziua dintâi.

Toate acestea, el le adăugă precipitat și clar, ca și cum ar fi citit dintr-o carte.

Ea făcuse ochii mari:

- De unde știi toate astea? Tu nu ești adevărat.

El surâse fără să răspundă nimic. Câmpurile mute păreau cenușii. Începuse vântul și ea se gândi că poate va ninge. Lipsea zăpada, dar sărbătoarea începuse și fără ea. În fața lor, în lu-

mina farurilor, dansau mari vârtejuri de praf și lui i se păru că ochii îl ustură.

- *Casa nu e a ta, nu?* întrebă ea brusc. Așa era, acceptase el, însă o cunoștea foarte bine; își aminti de satul unde mergeau și privi încă o dată, atent, în oglinda retrovizoare.

- *Când va fi cald, ne vom întoarce aici, dacă vrei tu. Viața la câmpie e probabil fascinantă, așa cel puțin bănuiesc. N-am văzut mai nimic din lumea asta, deși sunt aici de doi ani.* Ea se grăbise să spună totul dintr-o dată, voia, de fapt, să călătorească pretutindeni cu el, nici n-ar fi întrebat unde merg; asta era tot.

- *E pustiu,* șopti el ca și cum ar fi fost singur. Se făcuse tăcere, ea se feri s-o tulbure și simți venind nu știa de unde o emoție copleșitoare, interzicându-i să vorbească. Se apropiau, nu încăpea îndoială, și abia atunci văzu, în goana mașinii, râurile care se retrăgeau în bezne, podurile fan-

tomatice, pădurile dese și tainice, ferestre mici luminate, ca niște licurici, drumuri negre, parcă desenate, câte un copac solitar.

- *Vezi?* zise ea, surprinsă, *ard lumânările de Crăciun, s-au aprins brazii. Încetiseră. Apoi mașina se opri.*

- *Am ajuns,* spuse el, coborând.

Prin ușa întredeschisă pătrunse frigul uscat, gerul maladiilor mortale. Ea se scutură deodată, ca și cum ar fi sosit pe o planetă necunoscută. Răcoarea i se păru străină, la munte iarna nu era așa. În aerul tare de aici, neliniștitor, pluteau ecourile unei lumi nesigure, parcă destrămate. Îi veni în minte, fără motiv, focul vrăjitoresc arzând nopțile peste mlaștinile necunoscute, pe unde oamenii șovăiesc întotdeauna să se abată.

Apoi se obișnuie, și porțile mari, metalice, pe care el tocmai le deschidea, îi plăcură. În piept i se zbatu, ca un porumbel eliberat, fericirea. Îl văzu, îngândurat, în lumina farurilor,

dar nu se neliniști: chipul lui aparent rece, imperturbabil, avea gravitatea obișnuită, nimic în plus. Își amintea sprâncenelor lui încordate și i se păru că îl aude spunând, ca de-obicei, „Vreau să înțeleg; atât!”. Dar nu se auzise nimic, bărbatul privise doar, neglijent, șoseaua pustie; învârti de câteva ori cheile pe deget, apoi le cântări parcă, în palmă. Urcă în sfârșit lângă ea:

- *E o noapte fără lună* - zise femeia privindu-l, cu ochii sclipitori. El o ascultă, împinse ușor capul spre spate și privi în sus, nedefinit.

- *Da* - răspunse. *Și în cer nu e nici o stea.*

Nu era, într-adevăr, nici o lumină în ceruri, deasupra lor se desfășura un gol fără sfârșit. Înaintaseră pe nesimțite pe o alee pe care ea nu o văzu, mașina oprise imperceptibil. Când își dădu seama că e singură, simți și mai adânc culorile fericirii, crezu că, o clipă, beatitudinea e însăși acest ecou

al inimii nerăbdătoare, acest timp suspendat, această utopie. Acum îl vedea. El se rezemase de mașină și fuma calm, trăgând rareori din țigară. O aștepta să se piardă definitiv în cețurile vrăjii. Și ea se pierdu.

Năvăleau din toate părțile, către ei, sunetele nopții, și el le asculta fermecat. Se trezi și ea în lumea aceea arhaică; și, deodată, i se păru că percepe, într-un tremur sonor indistinct și dens, tot ce trăia. Bătea vântul și acele lui scoteau, printre copaci, lungi plânsori. Respira, vedea, așeză palma aproape de volan și simți pe piele răceala metalului; beția vieții. Luminile se stinseră, el tresări.

- *Să intrăm, vrei?* - zise el, deschizându-i portiera. Ea coborâse parcă plutind și casa țărănească, acum întunecată, i se păru și mai mare.

- *Sunt fericită* - spuse tremurând și păși înăuntru. El aprinse lumina și ea, parcă deodată dezmeticită, bătu din palme.

- *Ești surprinsă?* - întrebă el cu vocea emoționată.

Ea se învârti de câteva ori prin camera largă, călcând pe covoarele moi și pe pieile de căprioară. Se opri.

- *Sunt fericită*, zise, apăsând pe fiecare silabă. El se sprijinea de canatul ușii. Privi îndărăt, către poartă: trecuse o mașină întârziată, se pierduse în întuneric.

- *Acum aprinde luminile pretutindeni* - spuse el și ieși.

Femeia rămase câteva clipe într-o neverosimilă încântare și abia într-un târziu auzi, de departe, cum porniseră colindătorii, cum sunau grotesc buhaili, cum bicele plesneau, înfundat. Lumea părea că începuse pe nesimțite să se bucure de purificarea universală; venise, în fine, el.

- *Am încuiat porțile, colindele e bine să le auzim de la depărtare* - spuse, și ei îi păru rău. Ar fi vrut să deschidă larg ușile, să stea în prag și să reverse covrigi și mere peste copiii cu obrazii ru-

meniți de frig; dar alungă tristețea, va fi numai cu el. Se retrase pe o canapea și căută, în poșetă, ochelarii lui de soare; îi puse, fără să-și dea seama, alături pe un scaun. Încântarea o cuprinsese, spiritul ei redeveni muzical.

Când înțelese că luminile ardeau peste tot, știu că viața ei va fi de azi înainte altfel; nimic nu mai era cum a fost.

Își spuse că astăzi va trăi sărbătoarea până la capăt și îl strigă, cu o voce aproape adolescentă. Bărbatul veni, rămăsese doar în cămașa moale și în pantalonii de catifea reiată, părea foarte tânăr acum și se mișca agil, cu gesturi iuți, juvenile. Zâmbea, prima oară după multă vreme.

- *Știi ce am făcut?* întrebă, cu o sclipire amuzată în priviri. *Am pus la cuptor cozonacii, ca să miroasă peste tot a Crăciun.*

Ea bătu deodată din palme și dori să vadă casa; știa că nu era mare, dar

voia să o ia, pentru cât va fi să fie, în stăpânire. Trecuseră peste tot, îi plăcuse. I se părea că abia ieri plecase de aici și că acum doar se reîntoarse după o absență scurtă.

- *Eu am mai trăit aici* - zise ea ca să-l bucure, dar se înfioră. Era parcă așa. Trebuia să alunge această senzație tulbure și o alungă.

- *Aș vrea să mă bucur de tine* - zise, așezând pe masă, unde părea că totul era pregătit pentru ei, lumânările lungi, albe și roșii. Căută un chibrit.

- *Nu le aprinde, propuse el, mai e până la miezul nopții.* Ea ar fi vrut să-l mângâie pe obraz și îl privi. Trăsăturile lui, gânditoare, se lungiseră într-un surâs neconținut.

- *Lasă-mă, te rog, să scotocesc după vinuri, după fripturi și după cozonaci. Mâine, odată cu noi, lumea se va regenera și eu vreau să încep încă de azi să mă bucur.*

- *Ești tânără* - spuse el și rămase singur. Sticla ferestrelor largi, în-

tunecate, răsfârâgea un chip fără contur; geamul se aburise și, dintr-o dată, o picătură grea fulgeră de sus până jos imaginea lui încețoșată. El nu văzu, ochii i se închiseră și pleoapele îi vibrau ca și cum lacrimile s-ar fi pregătit să năvălească. Știa însă că nu va plânge, fericirea începuse la el printr-o emoție calmă. Nu privea nicăieri, ascultă; dacă focul viu al sobei ar fi putut să acopere vântul și-ar fi putut închipui că este aici, demult, când abia învăța să citească. Vuietul dens, persistent, ștersese definitiv timpul și el crezu că ajunsese mai presus de ore, în absoluta clipă fără sfârșit. Căldura nu-l toropise, îl sustrăgea doar nopții reci.

Mâna i se mișcase, într-un târziu, nedefinit și el simți cum aerul fierbinte i se împotrivește. Asuda. Era poate vremea să se trezească, însă el mai întârzie. Viața i se păru, fără să se gândească la ea, egală cu a naturii.

Poate că ar fi trebuit să audă, des-

părțițe, zgomotele care creau, unul lângă altul, fascinația, dar nu o făcu. Lăsa să se conjuge focurile, vântul, gesturile ei hipnotizate pe care le presimțea de la distanță, și din materia lor aeriană se născu, ca în nisipurile marine, spuma fericirii târzii.

Ea auzise cum el o visează și veni; deschise ochii și el, dar nu se schimbă nimic. O întrebase dacă este acolo; era acolo: da. Femeia surâse.

- *Poate va ninge, cine știe ...* - zise ea ca și cum ar fi plimbat, absentă, degetele prin părul lui. Rămăsese sprijinită de un perete, umbra ei jucă o clipă proiectându-se fantastic prin încăperea.

El se mișcă înfiorat și se gândi că ar trebui să deschidă fereastra. Din întuneric venise, odată cu răcoarea, calmul sărbătorilor fermecate. Stăteau acum alături, cu brațele sprijinite de pervaz. O clipă trecu prin aer un sunet de clopoței și ea se gândi la săniile bucovinene. Erau doar copiii, poate; colindătorii se porniseră.

- *Uneori, mai ales noaptea, prin livadă se aud pași îndepărtați* - spuse el, încercând să asculte, parcă trezit, noaptea. *Undeva, într-acolo, e o livadă sălbătică; făcuse un gest larg și încăpător, ca și cum lumea întreagă ar fi fost, de mâine, o livadă fără stăpân. Ea se gândi că primăvara înfloresc aici merii și cireșii; mirosi, în imaginație, florile albe, unde mai rămăsese ceva din beția lumii sălbatice.*

- *O să scutur* - spuse bărbatul - *florile dintâi pentru tine și vom dormi, în nopțile limpezi, de peste an, pierduți în ierburi, departe. Diminețile pure, pe care nu le trăiseră, păreau că murmură în povestea lui; dar nu erau decât bicele nopții de Crăciun ori mugurii primăverii care la anul va veni.*

El ascultă respirația imperceptibilă, vegetală; noaptea i se păru vineție. Odată cu răcoarea nopții, adâncă, aproape ca un abur imaterial, pătrunse acum înăuntru fumul îmbătător al iernii; îl simțiseră în nări, ca un tutun

tare, brutal, pregătind somnul înconjurat de ursitoarele rele. Și, cu toate acestea, fericirea le rămăsese; ascultau, departe de lume, o muzică prelungă, narcotică, sunând în ei. Prin fereastra închisă, departe, noaptea părea că se luminează, ca un asfințit pe care nu-l văzuseră, aici, împreună.

El urmări atent cum treceau colindătorii; zgomotele îl liniștiră. Ieșise pentru câteva clipe și ea privi, prin fereastră, felinarele îndepărtându-se. Era poate ora când sărbătoarea biruise pentru totdeauna așteptarea; i se păru că aude clopotele, dar nu era decât o iluzie. Undeva sclipi o lumină, ca explozia unui meteorit, dar se stinse. Ochii ei trecuseră absenți peste această cometă imaginară; zâmbi unei emoții fără cuvinte. El apăruse pe neașteptate și turnă, dintr-o sticlă, un vin sângerieu. Sunetul vinului bolborosind în pahare o făcu să tremure; lui îi rămăseseră pe degete câteva picături roșii. Surâse, privind fără țintă.

Era târziu, însă pentru ei nimic nu începuse: o lume nouă clipea în imaginație, cu o limpezime aurorală. Îl chemă poate gustul otrăvit de pelin, poate o amintire. Voia să asculte cum, tot mai șters, se pierd ecourile colindelor; grădina unde călcase, cu picioarele desculțe, prin rouă, îl aștepta acum pustie, înghețată, însă el își aminti că acolo fusese fericit și singur. Simți că aceea e, pentru el, ultima noapte a singurătății; acum nu se mai putea întâmpla nimic. Ea se așezase pe un scaun, în fața oglinzii, el își aprinsese o țigară și se gândise, poate, la nenumăratele lor nopți care vor veni. Se pregătea să iasă, „numai câteva clipe” - spuse - „noaptea e atât de profundă, de parcă de acum lumea ar începe să alunece în haos, rămasă fără mituri”. El se gândi că poate va scrie odată despre toate acestea, dar știa că fericirea nu are cuvinte. O privea încordat, ea îl văzu în oglindă:

- *Maria* - șopti bărbatul, cu o voce adâncă. Ea închise ochii și când,

târziu, îi redeschise, nu găsi în oglindă decât imaginea ușii întredeschise. Rămase cu privirea încordată, apoi își scutură părul. Ar fi vrut să fie frumoasă și, apropiindu-se de oglindă, își plimbă degetele peste obraji. Avea cearcăne, știa, dar urmele lor se vor stinge. Își căutase poșeta și o găsi; puse muzică, nu știa cu precizie pentru ce el înregistrase niște madrigaluri. Însă vocile candidе, vibrând la unison, o fermecară. Se pudrase cu atenție și observă că paloarea îi dispăruse; îi plăcu pasta siefie pe care o așezase în jurul ochilor. Privirea ei albastră păru și mai sclipitoare atunci când genele se încărcară cu rimel. Își aminti de zecile de oglinzi ale vieții ei de femeie și știa că nici una nu o redase spiritului ei atât de fidel ca aceasta. Un deget i se oprise un moment pe buze, întrebător. Afară pocnise brusc un bici; erau ultimii colindători, se gândi ea. Văzu, în oglindă, paharul lui pe jumătate golit: mirosul vinului roșu, sălbatic, ajunse

până la ea și camera i se păru dintr-o dată pustie. Se ridicase, și văzu, fără să vrea, pe scaun, ochelarii lui de soare, cu ramele desfăcute.

- *E Crăciunul* - murmură Maria și aprinse lumânările; pe pereți se treziră parcă focuri verzui și ea îl strigase fără cuvinte. Deschise ușa, voia să-l întâlnească, era, în sfârșit, frumoasă numai pentru el. I se păru că noaptea a trecut și ieși: singurătatea o împresurase.

Răsărise luna; însă cerul adânc pierduse stelele parcă pentru totdeauna. Simți în aer un miros de fum pe care nu-l mai cunoscuse, ca un pelin uscat. Era frig, ochii începuseră s-o usture, dar îl văzuse, așezat cu spatele către ea, și cu mâinele desfăcute, atârând peste porțile mari, ferecate. Se apropie și, prin cămașa lui, înghețată, simți arsura unui cartuș.

Snagov, 1984

Geneza, după Balzac

În odaia caldă, neverosimil de primitoare, Ioan stătea așezat și acum la fereastră, privind ninsoarea interminabilă, fulgi albi, enormi, compoziție muzicală de Vivaldi. Parcă nici nu se mișcase toată ziua, așteptând, deși cărțile risipite pe lângă fotoliu fuseseră răsfoite cu înfrigurare.

Matei se așeză obosit pe un scaun, împovărat de călătoria de azi, zăpada ce îi înghețase pe sprâncene începuse

să se topească. „Îmi este greu să devin învățător” - își zise cu voce tare. Celălalt îl ascultă parcă absent, martor fără grai. Lumina ireală, de zăpezi sclipitoare, mirosul straniu de cafea râșnită și fiartă cu rom puțin, („*un strop, un Marghiloman*”, cum zicea Ioan de fiecare dată), zgomotul bolborosit al focului de lemne ce se auzea din sobă, misterios în șuieratul lui pe mai multe voci, le dădea un fel de încântare. Dacă ar fi știut să cânte, ar fi murmurat, pe tonuri la început joase, „Alleluiah”, sau „Osanà”, sunet ca o interjecție traducând extaz. Dar amândoi tăceau, încă.

Deodată, Matei făcu un semn vag; simțise o împunsătură în piept. Își așeză palma lată peste locul unde, înăuntru, inima îi zvâcnise, mică pasăre captivă.

„Cafeaua, gândi el fulgerător, trebuie să mă așez, am băut prea multă, nu m-am odihnit deloc”. Ioan se neli-niștise: „*Ce e cu tine? Te-ai îngălbenit*



brusc, stai lin, așa, ți-e mai bine?”. Da, îi era mai bine, fusese un moment de slăbiciune, apoi o amețală. Totul trecuse repede. Vălul negru - n-ai simțit asta niciodată? probabil din cauza unor modificări de tensiune, peste ochi ți se așează ceva ca un vâl negru, în adolescență venea adesea, aproape de fiecare dată când mă ridicam din pat sau de pe scaun. Ioan întrebă fără cuvinte, numai din ochi. De unde vine asta, de fapt, ce pot să știu ? Citim atâtea și devenim uneori de o subtilitate nebună și apoi murim fără să ne cunoaștem propriul corp, atât de misterios.

Ioan deschisese fereastra „E bine?”. Sigur că era bine, ningeă atât de frumos, o ninsoare ca asta vezi o dată la cincizeci de ani, poate niciodată. Acum Matei începuse să vorbească aproape fără șir, cuvintele lui se nășteau unul după altul ca și cum ar fi luptat cu vidul. El le auzea și știa că există. „Vorbesc deci exist” - gândi - „ce paradox și mai ales ce parodie”.

Celălalt îl întrerupsese, parcă înfricoșat de acest delir fără tremur.

- *Vreau să-ți vorbesc despre romanul pe care îl scrii acum* - spusese Ioan.

Dar dicteul continua, schimbându-se doar tema, o temă de bătrân student în mite.

*„Cunosc teoria ta de om modern, așa cum te consideri. Ție îți place Proust, nu Balzac pe care nu-l detești, dar nu-l înțelegi, căci tu crezi despre el că este prea vechi, prea de altă dată. Eu însă, ca învățător, nu pot să prefer nimic, eu descriu ceea ce altundeva se hotărăște. Dar între Balzac și Proust, deși diferențele sunt mari, există ceva în comun, ceva inefabil, ce nu se poate descoperi, deus absconditus, un **ceva** despre care nu se pronunță, dar care se rostește, asemănător cu vocea ce se naște de la sine, anterior lumii de hârtie sau lumii de celuloid. De unde vine ea? Nu știi. Aici este, de fapt, misterul. Totul pare să fi fost scris, dar nici unul nu știe să descifreze decât puțin din ce se lasă văzut. În spatele realității superficiale este proba-*

bil o realitate ireductibilă, rostită de o voce poate nu străină, dar definitiv necunoscută. Toate acestea sunt straturi, rareori poți să auzi vocea ori să întrevezi ceva din acele tipare de dinainte de cuvinte“.

Ninsoarea intra în casă, umezea covorul moale, ajungea până la Matei, îi umezea fața și el se lăsa în voia senzației stranii, noi și neverosimile, prizonier extatic. Trăia ... Asta era totul.

- „Dă-mi, te rog, de acolo din bibliotecă Balzac. **Femeia de treizeci de ani**, aceea, da, mulțumesc.

O cântări gânditor în palma ca un taler, fără să înțeleagă cât și cât măsurase. Apoi rămase pe gânduri. Celălalt nu voia să-l tulbure; se va trezi singur.

- Ce spuneam? Da, îmi amintesc. Și mai este o greșeală - continuă el lucid, parcă nu i se întâmplase nimic - atunci când opunem mecanic pe Balzac lui Proust ori unui prozator modern abstract, vreau să spun „o concluzie ideală de părți diferite“. Ai să observi imediat că

Balzac vede uneori cinematografic și întrebuințează, nu pretutindeni, o tehnică au ralenti. Ce fel de modern este, deci? Să deschidem la întâia pagină a cărții - zise Matei, parcă deschizând Evangelhia și pregătindu-se a citi textul sacru, apoi închipuind predica. „Era la începutul lunii aprilie 1813, într-o duminică a cărei dimineață făgăduia una dintre acele frumoase zile, când parizienii își văd, pentru întâia oară în an, pavajul fără noroaie și cerul fără nori“. Ce observăm? Sunt aici cel puțin patru - cinci imagini separate pe care le unește doar o mișcare din aproape în departe, ca un obiectiv cinematografic care se plimbă peste lucruri și le înregistrează rece („Și în această clipă, romancierul, îmbrăcat într-o vestă groasă de lână, închisă cu doi nasturi peste stomacul proeminent, cu părul rebel și lung, nebărbierit nu atât de multă vreme încât barba să ia contur, se sculă de la măsuța lui scundă unde cafeaua mai stă încă de peste noapte

într-un recipient mare, ca o doniță, își târăște papucii pe dușumea și, laolaltă cu ei, tivul desfăcut al pantalonilor de șiac și iată o filă de calendar care indică o zi pe care n-o distingem prea clar, din luna aprilie 1813, «e duminică - zice romancierul - va fi sărbătoare» și într-adevăr în lumea lui fictivă sărbătoarea abia aștepta să se dezlănțuie, se auzeau tropotele nervoase ale cailor bătând din copite pe loc, strigătele locotenenților, șoptele coloneilor și ru-moarea mulțimii care vrea, se știe asta de la romani, pâine și circ, îndestulare și distracție spre a simpatiza cu orice conducător. Și iată lumina clară a dimineții, fereastra prin care se vede cerul limpede și soarele aruncându-și razele peste clădiri și vietăți, în fine grupuri de oameni treziți devreme de promisiunea unei zile minunate, plimbându-se înapoi și încolo, năuciți de primăvara asta explozivă și palpând

cu grijă fiecare piatră a pavajului uimiți că noroiul zilelor ploioase dispăruse fără urmă, oameni fericiți sub un cer albastru, departe de romancierul singur, rămas în camera lui mică și izolată“).

Matei se opri puțin, își aprinse încă o țigară deși nu trebuia; era prea atras în povestea lui, dar celălalt nici nu observase erezia, istoria prelucrată, povestea apocrifă.

Păreau că navighează pe mări imaginare, cu ochii ațintiți într-un punct definit dar misterios, asemeni unor fumători de cânepă sălbatică.

„Spre amiază - continuă el lectura - o cabrioletă falnică (*„observi volumele, totul e într-o supradimensiune pentru ca să se imprime și mai bine în conștiință, ca un prim-plan“*) trasă de doi cai focoși (*„și iată cai puternici, numai spume, doi armăsari teribili pentru care tracțiunea unei cabriolette e o nimica toată“*) intră în strada Rivoli prin strada Castiglione (*„observi*

precizia topografică, două nume de străzi așezate succesiv ca și cum în trecere pe acolo ochiul acela absolut ar fi înregistrat, o dată cu goana cabrioletei, și numele străzilor, unul după altul“) și se opri („auzi zgomotul arcurilor, alunecarea de mai mulți centimetri a roților pe pavaj, strigătul de oprire al vizitiului și sforăitul nervos al cailor, iritați de această haltă inutilă“) în spatele mai multor echipe („obiectivul le arată pe toate, sărind de la unul la altul, ca să dea senzația mulțimii“) staționate la poarta de fier de curând deschisă din dreptul terasei des Feuillants („și iată un gros-plan, închis într-un unghi ascuțit în adâncime unde se văd, mai mici, echipele cu caii lor de diferite culori, vizitii pe capră ca niște puncte nesemnificative, caleștile și cei câțiva nobili care au întârziat, ca niște furnici mișcătoare, poarta de fier și pe urmă terasa des Feuillants“).

Și din nou o schimbare de perspectivă, atât de rapidă încât pelicula se învolbură,

trăsurile se rotiră iute ca într-un carusel și se întoarseră cu roțile în jos, urmărind parcă drumuri așternute prin văzduh, la fel ca și poarta aceea de fier și terasa; se văzu o clipă soarele înconjurat de cercuri, ca un cuiar rotit de ape și apoi, clarificat, apărură chipul unui om fără vârstă.

„Zvelta trăsură era condusă de un bărbat cu înfățișarea îngândurată și bolnăvicioasă; părul ușor cărunt abia îi acoperea capul galben, îmbătrânindu-l înainte de vreme.” (*„Câtă observație sociologică se ascunde în spatele acestei fraze, avem aici încă un roman care îl întâlnește incidental pe acesta, ca două linii care se intersectează într-un singur punct, lăsând numai un semn vizibil la suprafață”* - gândi Ioan, ca și când, la rândul lui, ar fi trebuit să recompună cartea, după Matei). **Zvârli hățurile unui lacheu ce venea călare în urma trăsurii și coborî spre a lua în brațe o tânără a cărei frumusețe delicată atrase atenția celor ce-și iroseau vremea plimbându-se pe terasă** (*„Am*

greșit, nu era vorba despre vizitiu, el n-ar fi luat-o în brațe pe stăpână, e probabil tatăl - se corectă nesigur Ioan imaginând, într-o fracțiune de secundă, cum ar fi scris el în locul celor ce scriseseră până atunci - însă ce mișcare de cadru cinematografic: iată hățurile care zboară prin aer, lacheul descălecând la iuțeală, fugind în întâmpinarea lor, prinzându-le din aer cum prinde un câine osul, târcolind în jurul mesei, apoi bărbatul sprijinindu-și fiica, fotografie eflourată, sub privirile unui grup de gură-cască, aflați prin apropiere. Iată-i!“).

Mărunțica domnișoară se ridică în picioare („priviți botinele ei înălțându-se pe vârfuri“) pe marginea trăsorii („iată și trăsura lăsându-se în jos, aproape imperceptibil, sub greutatea ei“) și apoi se lasă, cu grație, cuprinsă de mijloc („două mâini frumoase, îngrijite, deși bătrânicioase și cu acele pete specifice, roz, ale cardiacilor“) petrecându-și brațele de după gâtul însoțitorului său, care o așeză pe tro-

tuar fără a-i fi șifonat garnitura rochiei de rips verde („o poezie de gesturi, de mâini, de corpuri fără chip“) („Și iată-l pe romancier, făcând un semn autoritar cu mâna, oprind evoluția, bărbatul și femeia înțepeniră așa cum erau, la sfârșitul mișcării aceleia tandre, cu surâsurile înghețate pe buze și romancierul ieși din mulțimea aceea de gură-cască, încremențiți și ei în cele mai curioase feluri, făcu doi-trei pași înainte, se apropie de această pereche bizară, apucă garnitura rochiei, constată mulțumit că, da, într-adevăr, nu se șifonase, identifică materialul din care era făcută rochia verde: „rips“ - comentă el și fluieră admirativ, apoi, lăsând cu grijă faldurile să cadă la locul lor, se îndreptă pe drumul unde vor călca și cei doi peste numai câteva clipe și făcu în sfârșit semn, da, să se miște, am văzut ceea ce mă interesa. Și perechea aceea, fără să bănuiască nimic, se mișcă, fără memorie, cu un zor inexplicabil, spre o grădină, două-

trei priviri admirative și iată pieptul bătrânului umflându-se de mândrie ca să pară mai impozant și simți în aceeași clipă o înțepătură în inimă, respirase prea adânc, asta îi făcea rău însă romancierul n-avea de unde să cunoască acest amănunt de ordin fiziologic, ci își nota cuminte, ca un reporter, numai amănuntele conduitei, the behaviour, faptele nude, viața de celuloid“).

„Oamenii te cred soția mea, spuse el la urechea tinerei, umflându-și pieptul și călcând cu o încetineală care o exasperă.“

Gest și vorbe fără rost, aducătoare mai degrabă de necaz, fiindcă iată, iritat de această frumusețe misterioasă și neștiind de unde vine farmecul tinerei fete, „aha, nu cumva din îmbrăcăminte?“ romancierul făcu încă un semn și pelicula se opri, și el se întoarse fără grabă (desigur, până la sfârșitul romanului mai erau încă 241 de pagini), privi cu un ochi ironic pe acest bătrân care juca rolul

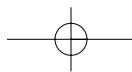
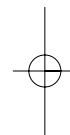
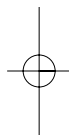
cocoșului amorezat, îi făcu un semn critic, îi măsură cu privirea pe curioșii din jur, înțepeniți cu gurile căscate «uite-l pe unul cu un surâs malițios în colțul gurii, gata să-i spună ceva unui vecin, probabil e pe punctul de a face cine știe ce observație răutăcioasă».

Și romancierul examinează brodechinii de brunel cafenii, admiră calitatea, urcă spre talia *desenată* de o rochie cu ghempă, observă sagace, și destul de rău impresionat, gâtul care nu era acoperit în întregime de gulerășul cu broderie, semn de frivolitate, desigur, ridică indecent rochia tinerei fete, văzu pulpa *fin reliefată de un ciorap de mătase ajurat*.

«Da, zise el, este clar, farmecul unei frivolități juvenile care vrea să placă deși e mai mult decât atât, este ceva inefabil care provine din întreaga persoană în mișcare și este cu neputință să dau o explicație plauzibilă acestei frumuseți imposibil de

**identificat cu precizie numai din
analiza omului la dagherotip». Se în-
depărtă, aşadar, şi, de la o distanţă
apreciabilă, ordonă să se mişte.
Şi se mişcară.**

Snagov, 1977



Peter în aprilie

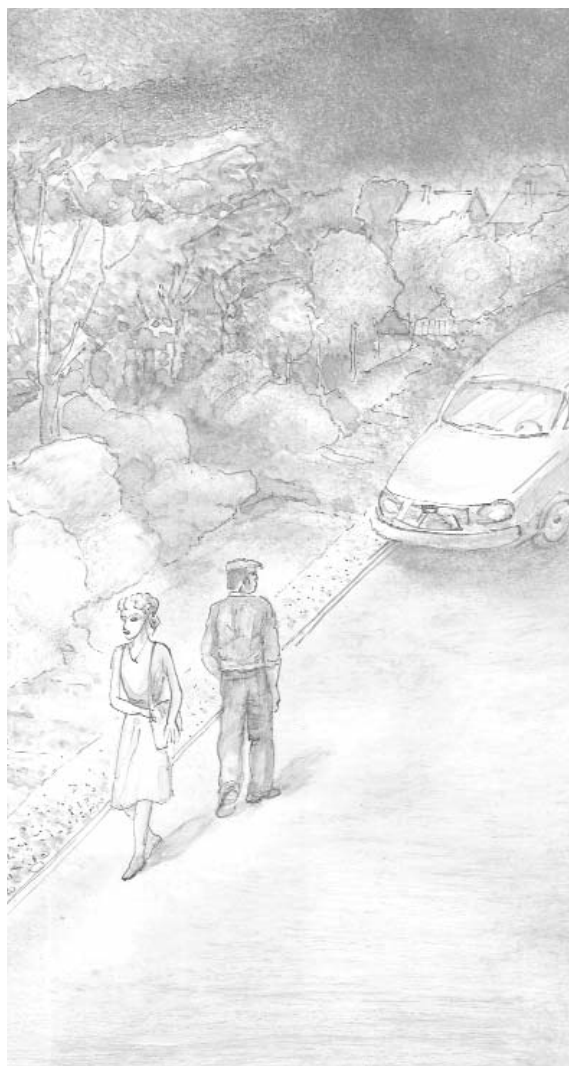
Hotărâseră să plece cât mai curând; de altfel, echipa de filmare era deja pregătită să se îmbarce în microbuz și se despărțiseră de ei, salutându-se obosit, regretând timpul irosit fără rost. Nu găsise ceea ce voia și nici însoțitoarea lui nu era mulțumită: dar nu mai avea timp de pierdut. Când coborâse scările Primăriei, se gândise că trebuie să se grăbească: departe, către București, se

ridicau norii plumburii, grei, amenințători.

„Nu vom scăpa de ploaie” - zise el, deschizând cu cheile mașina și invitând-o pe politica să urce. Ea ridică din umeri ca și cum ar fi spus: „o să văd, ce se mai putea face acum?”. Nu-i plăcuse gestul ceremonios al acestui bărbat tânăr de modă veche, neobișnuit pentru lumea ei, o lume de o clipă, așa cum spunea adeseori.

- „Poate vom mai găsi ceva până poimâine, cine știe ...” zisese, ca și cum ar fi gândit cu voce tare. Se urcase la volan, își căuta țigările și o fracțiune de secundă, cu coada ochiului. Ea nu scoase nici un cuvânt, obosise, nu dădea semne că o interesa ceea ce vor face aici când se vor întoarce ca să facă, în sfârșit, filmările definitive. Scăpărase bricheta și pornise mașina, conducând în tăcere. Străzile deveniseră pustii, dar nu se întrebă de ce: îi ajungea că nu vor avea probleme până ies din acest oraș necunoscut.

- În fond - spuse ea și tuși, întrerupându-se câteva momente - meseria



asta a mea e plină de neprevăzut. Nicio-dată nu poți ști exact ce găsești într-un oraș sau altul. Dar emisiunea trebuie făcută. Și încă bine, cât se poate de bine. El aprobă cu o mișcare a capului, fuma calm, distant și atunci ei îi păru rău că dintre toți cei pe care îi putea invita în această emisiune îl alesese tocmai pe el.

Mașina depășise marginea orașului și acum ajunseseră în câmpie. Șoseaua era aproape dreaptă și el simți că se destinde.

- *Dacă nu mergeam la Mânăstirea Dealu, aș fi zis că am venit degeaba. Acum parcă nu-mi pare rău. Constanța își continuase gândul secret împărtășindu-l cu voce tare și rămase mirată că nu se putuse controla.*

El își aprinse o nouă țigară și deschise fereastra. Înăuntru se făcuse fum, un fum amețitor. Își aminti miradorul monahal și biserica domnească, pașii lor neverosimili pe plăcile prelungi de piatră, ierburile care năvăleau în curtea in-

terioară de peste tot și atmosfera stranie de așezare părăsită pe care o îngrijesc doar făpturi imateriale.

Ea tresări și se făcu mică în fotoliu. Parcă mergeau de multă vreme, într-o lume parcă părăsită ori poate populată doar cu forme cenușii, neclare, ca niște năluci.

- *Te rog, dacă nu te superi, închide fereastra. E deja frig și în curând o să fie noapte. Noaptea mă cam înspăimântă.* Râse nervos, dar nu își dădea seama de ce o face.

- *Dacă dorești, am o pătură moale în portbagaj. Poate o să te încălzească.* El îi vorbise calm, solidar și senin. Ea făcuse ochii mari. Oricum, nu era obișnuită cu acest gen de personaj enigmatic.

Ieșiseră dintr-un sat, acum se apropiau de o pădure. Se înnopta încet, **entre chien et loup.**

- *Poate - îi răspunsese ea, dar aș vrea să nu oprești. Mi-e frică să stau fie și puțină vreme singură cu un bărbat într-o pădure.* Vocea îi tremura.

El o privi surprins, dar nu lăsă să i se vadă uimirea.

- *Bine, zise, oprim dincolo de lizieră, e o linie de cale ferată acolo, nu vom fi în pădure.*

Ar fi trebuit să aprindă farurile, dar ezită, femeia se putea neliniști inutil. Așa, fără lumini, putea încă să creadă că nu s-a înnoptat. Dar întunericul creștea și distinseră cu greu felinarul cantonului de cale ferată. Trebuia, peste un timp, să treacă un tren; nu mai puteau să înainteze deocamdată.

Opri motorul și trase frâna de mână; abia acum își scoase ochelarii de soare. Coborî, făcu două-trei mișcări lente, ca de gimnastică; vorbi apoi, prin ușa întredeschisă:

- *Vrei pătura, totuși?*

Ea tremura vizibil și începuse să-și frece brațele aproape reci.

- *Nu te superi, nu?*

- *Nu - zise el.*

Acum ea se simțea mai bine, pătura era într-adevăr călduroasă.

- *Dă-mi, te rog, o țigară!*

Nu fuma decât foarte rar și bărbatul aflate asta încă de dimineață, când o cunoscuse.

El îi întinse pachetul cu țigări. Se mișca precis, cu gesturi încete, aparent oboșite. O ajută să-și aprindă țigara și nu se miră deloc când, după primele fumuri, Constanța se înecă. Acum, el privea liniștit peste câmp, într-un punct indefinit. Poate cerul roșiatic să-l fi atras, ori norii fumurii care se rostogoleau peste depărtări de neatins; cine știe...

- *Să plecăm!* zise într-un târziu, *am impresia că pe aici nu va trece multă vreme nici un tren.* Pornise motorul, accelerase și claxonă, cantonierul le făcu un semn aprobator: da, puteau trece. Până la București nu mai rămăseseră decât patruzeci de kilometri, nu va mai dura mult.

- *Tu nu te miri niciodată?* întrebă Constanța, acum destinsă, aproape înveselită. Bărbatul i se părea impenetrabil, uimitor de senin, poate chiar insensibil! *Adevărul este că acum îmi e cald și țigările*

astea îmi stimulează curiozitatea. Dacă ai avea și niște alcool cred că mi-ar prinde bine. El conducea concentrat, dar o auzise.

- Dacă o să cauți în torpedo o să găsești o sticlă de coniac; e un coniac bun. Eu nu beau deloc, dar e bine să ai cu tine un întăritor, nu se știe la ce folosește.

Ea căută și găsi destul de repede o sticluță pe care o desfăcu.

- Să nu te uiți - făcuse o pauză și zâmbi - e foarte urât să vezi o femeie cum bea direct din sticlă.

Peter claxonase, i se păruse că undeva, înainte, era, poate, o primejdie.

- Am înțeles, răspunse el, cu o voce albă.

Acum înaintau din nou prin câmpie, satele se înșirau rar, fantomatic, în întunericul adânc.

- Ascultă, cred că, de fapt, tu ești un tip foarte ironic deși pari tăcut, chiar misterios. Vorbise sacadat și sunetele se împrăștiară fără să ajungă nicăieri, ca o bomboană de porțelan ce se sparge pe podea, eliberând bomboanele rotunde și

grele peste un parchet lin, apoi peste pavajul de ceramică și, în sfârșit, peste treptele scării, multe, cu sunete prelungi, rășfrânte în ecouri ce parcă nu se sfârșesc.

Coniacul se terminase. Constanța aruncă sticla pe bancheta din spate și mai ceru o țigară. Fuma ca o elevă de liceu, pentru care plăcerea viciului e mai mare decât viciul propriu-zis.

- Vorbesc foarte puțin despre mine, asta e. Fiecare dintre noi știe mai bine ce are de făcut. Apatia mea nu e decât un rezultat al convingerii mele că lumea este, în realitate, infinită, și că, practic, se poate întâmpla orice cu noi, cu fiecare dintre noi. Era un răspuns obosit, fără iluzii.

*- Dar **cu noi**? accentuă ea și, în vocea ușor răgușită, Peter desluși urmele unei anxietăți nefirești.*

- Cu noi se poate întâmpla acum orice? adăugă femeia întorcându-se către el.

- Da - zise Peter.

Se făcuse tăcere și bărbatul se gândi că ar trebui să încetinească, șoseaua era

îngustă și avea impresia că mașina mergea prea repede. Aprinse lumina plafonierei și privi ceasul.

- *Nu cred că vom fi în București înainte de ora nouă, dar și așa e bine.*

Abia atunci își dădu seama că femeia era absentă, poate adormise. Era acoperită cu pătura până sub bărbie și ochii întredeschiși aveau pleoapele înroșite, poate grele.

- *Oprește, Peter - ceru ea în șoaptă, rămânând cu ochii închiși.*

Mașina se opri după câteva momente și motorul se stinse. Constanța deschise ușa și aruncă pătura pe fotoliu.

- *Am să cobor câteva clipe, te rog să mă ierți.*

El o urmărise atent, se temea să nu-i fie rău, coniacul fusese tare, iar cu țigările nu era obișnuită. Dar nu se întâmplase nimic. În mașină sclipi lumina unei brichete, bărbatul trase un fum adânc și simți un gust amar pe buze. Își spuse că a fumat iarăși prea mult, întotdeauna i se întâmplă așa,

nervii întinși ca niște corzi erau biciuiți de tutunul amețitor.

Apoi rămase imobil, cu cotul sprijinit de portieră. Ascultă zgomotul nopții, cu țiuitul ei enigmatic și țârâitul unui greiere i se păru liniștitor. În oraș greierii dispăruseră de mult și Peter își aminti de emoția pe care o trăise cu multă vreme în urmă, când auzise, în podul casei din București, plânsoarea lor atât de cunoscută dar stranie, ca din afară de istorie ori dintr-o lume îndepărtată. Stinse țigara și trase aer în piept: un miros sălbatic, de ierburi scăpate din iarnă, de grâu vital, de bălți invadate de nuferi și de plante acvatice, îl sufocă.

- *Vino aici*, strigase ea într-un târziu.

Peter coborî cu greu, amețeala nopții începuse să-l stăpânească. Șoseaua era pustie și el făcu încet câțiva pași pe asfalt. Luna nu se mai vedea, și stelele dispăruseră în cerul mut. Înainta egal, calm, se simțea bine

în costumul lui mai vechi, de cașa, iar cămașaa de poplin se așternea răcoroașă. Știa că femeia îl urmărește. Veni lângă ea.

- *Aș vrea să nu mai plecăm de aici - spuse Constanța. Pentru noi nu ar trebui să mai fie niciodată mâine, totul e acum.*

El ascultă atent și scoase pachetul de țigări.

- *Nu mai fuma, te rog. Peste nici un ceas o să ajung din nou acasă, o s-o iau de la capăt, să privesc un moment la televizor, să citesc, poate, un roman, să mă îmbrac în cămașaa de noapte, să-l aștept pe el, să adorm, să mă trezesc peste noapte cu gura uscată, să beau apă, ca și cum aș fi în deșert, să ies pe balcon și să privesc mașinile care spală trotuarul și să ascult vocile surde ale orașului, să mă scol dimineața și să-mi beau cafeaua singură, la fereastră, privind un cer profund și singuratic... Nu se mai poate Peter, rămânem aici, vreau să rămân cu tine. Asudase, vorbise prea mult și își lăsă capul pe*

umărul lui. În ochii ei, Peter văzuse o clipă tragedia. O privi, pentru prima oară direct și zise, ridicându-se:

- *Să mergem, Constanța, se face târziu.*

Se depărtase către mașină și ea se gândi că poate de atunci viața ei nu va mai însemna nimic și că era într-adevăr târziu: îmbătrâniseră. Văzu o clipă toate diminețile care vor veni, imensitatea cerurilor solitare și reci, simți brusc, pe buze, gustul oceanelor de cafele pe care le va sorbi, presimți miile de țigări pe care le va fuma, ascultă toate vocile care o vor chema inutil, citi, cu gândul, toate cărțile pe care le va citi, se înfioră, transpirată, în fața bărbaților pe care îi va îmbrățișa, auzi moartea, într-un târziu.

Portiera se închise cu zgomot și, după o vreme, Peter dăduse drumul la calorifer.

Dar nu mai era nevoie de căldură, nu mai era nevoie de nimic. Înaintea lor, pe o lățime imensă, pe aproape în-

treg orizontul, clipeau luminile Bucureștilor.

- *Am ajuns târziu* - zise Peter.

- *Da, târziu, domnule Peter* - răspunse ea, înghițindu-și lacrimile. *Sper că poimâine, când vom filma, n-o să vă rețin la fel de mult.*

Întinse mâna și îi mângâie părul. Se apropie de el: mirosea a tutun și a lavandă. Ajunseseră pe Calea Victoriei și mașina se oprise.

- *O să veniți, nu-i așa?* - zise ea coborând. Ușa era întredeschisă și își scoase din poșetă o batistă ca să-și tamponeze ochii.

- *Nu, doamnă, nu voi veni* - răspunse și porni motorul.

Izvorul Mureșului, 1983

Mileniu în păduri

O frânghie căzu pe debarcader,
se auziseră pași.
- *E bine?* - întrebă cineva.
- *Da* - răspunse o voce moale,
tărăgănată.

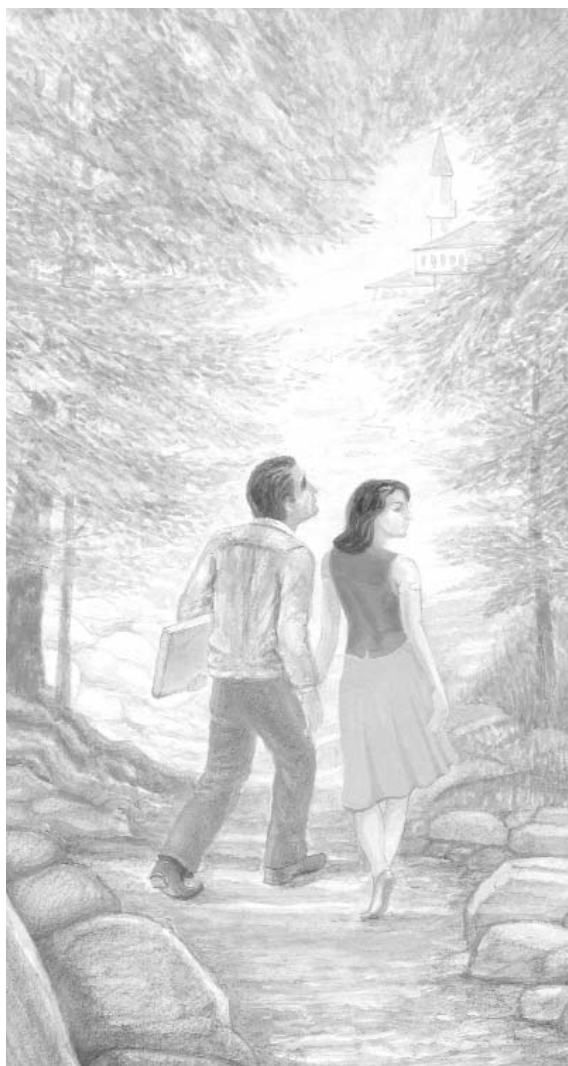
Legase barca de mal și o trăgea,
lent, scoțând-o din apă. Crezu că e
destul și o lăsă încă să plutească pe
jumătate. Apoi, în tăcerea zilei se auzi
un zgomot sec, metalic, ca o închiză-
toare.

- *Ai încuiat-o?* - zise Pamfil.

- *Am încuiat-o*, încuviințase bărbatul care sărise pe țarm, vorbind ca și cum ar fi mânuit vâslele, rar.

Respirase adânc și lăsase mâinile inerte să cadă pe lângă corp, să se odihnească. De sus până jos lumea se vedea străvezie, cerul pur îi părea ireal și fără sfârșit. Nu mișca nicăieri nici măcar o frunză și ochii lui albaștri parcă înghețară privind lacul imobil. De pe urma lor nu rămăseseră valuri și chiar și ceața îndepărtată, fumurie, se ridicase acum. Culorile sclipeau, cu o abstractă compoziție, pe care o cunoștea. Îi plăcu lumea aceasta care semăna cu diamantul. Ar fi vrut să vadă soarele, însă el se ascunsese acum; luminile, din ce în ce mai orbitoare, îl făcură să clipească. Știa că în transparentele forme fericite rămânea și câte ceva din sufletul anonim în-sorit.

Pamfil se îndepărtase, călcând iarba înrourată și în urma lui parcă



rămânea o vegetație pârjolită: pașii grei nu aduceau decât suferința, însă bărbatul voia s-o cunoască, indiferent ca și plantele. Îl urmase fără a-l privi, era de ajuns că înainte, printre copaci, silueta celuilalt și coama lui bălană se presimțeau ca o vedenie. Ca o scânteie roșie, ieșise de sub pietre o insectă pe care n-o cunoscuse până acum. O lovi cu talpa și o strivi, dar sângele lui picurase fără a-l vedea. O arsură scurtă îi înțepeni o clipă glezna, însă trecu, înstrăinată de el, ca un fulger pierdut pe deasupra norilor suri.

Ar fi trebuit să simtă răcoarea zilei, puritatea ei privitoare ca dintr-un ochi cristalin, dar nu simțise decât fericirea că a venit. Îi fluturase gulerul cămășii largi și el se înfiorase; auzise acest sunet misterios ca o flamură pocnind în vânt. Când ajunse, într-un târziu, alături de Pamfil, începuseră să se audă, ca și cum lacul ar fi susurat, pași aproape imateriali. În curând trebuia să se pornească vântul, știa; însă acel

vânt suav și melodios, al zilei străvezii pe care el n-o mai trăise.

Pamfil se așezase, taciturn, pe iarbă; de aici lacul se vedea până de parte și, de undeva, de după copaci, soarele nevăzut lăsa peste ape cărări argintii pe care el știa că, odată, le va cerceta. Ascultau fără să privească, nu mișca nimic și nimic nu se auzea. Când lumea începu, fără să știe de ei, să trăiască, Pamfil se ridicase și lăsând palma lui grea să se sprijine de un copac, îi făcuse un semn. Se porniseră pe lac plaurii, fâlfâiau ștergarele albe de in, vântul împingea acest popor imaterial către miazănoapte. Știau că în curând vor pleca înapoi, oamenii nu îi interesau, dar sărbătoarea primăverii de aici avea câte un semn și pentru ei. Își aminti, demult, cum rupea, cu palmele mici și nerăbdătoare, colacii rumeniți, cu o inimă de zahăr, stropiți cu vin sângeriu, descântat; pâinea lor sacră prefăcuse vinurile în vegetații de vis, în țări

înverzite, pe care nu le mai știau, memorie a grâului îngălbenit de soarele pentru ei abstract, urmă de viță-de-vie muribundă, strugure zdrobit cu degetul tremurător.

Se întorceau către ape, blajini și singuratici, întâmpinați de flori necunoscute, albe, de foi mari de platan, de frunze rotunde de dud, de brazi amețitori, cu rășină otrăvită. Din licorile vieții de aici nu le rămânea decât beatitudinea simțurilor biciuite.

Când, îmbătați de soare și recunoscători, se apropiaseră de lac, apele nu mai erau imobile, veneau, de pretutindeni, valurile și, fără să știe, întârziară. Nici unul dintre ei nu auzi, pe mal, un strigăt; priveau, ca într-o vrajă, culorile recompuse și ar fi vrut poate să nu mai plece.

Acum, pe cărări, ieșind ca un popor alb, veneau oameni, și ei aflaseră atunci că ar fi trebuit de mult să se întoarcă. Însă vocile răgușite și joase păreau să spună mai mult decât

știa ei că pot spune. Se apropiaseră.

- *Lenore!* - șopti Pamfil, privind cu ochii ficși, albiți. I se păru că ierburile îngălbeniseră și că toate pierduseră culorile pure. Îl împinse ușor pe băiat; era hotărât să nu mai întârzie. Pe iarbă zăcea o femeie, înconjurată de mulțimile tăcute. Ei înaintaseră, muți; oamenii se dăduseră la o parte, fără glas.

- *A murit?* - se auzise. Însă Pamfil știa că în dimineața aceea nici unul dintre ei nu mai putea să moară. Era senin, soarele apăruse și nimeni nu-l privi.

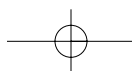
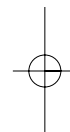
- *Ai descuiat?* - întrebase, așezând-o în barcă ușor, mișcându-se ca într-un vis.

- *Da* - răspunse celălalt, cu o voce moale, trăgănată, împingând barca departe, în apa verzuie, nemișcată, și ajungându-i.

Lopețile începuseră să se miște și din alunecarea lor nu mai rămăsese, într-un târziu, decât geometria depărtărilor mute. Când nimic nu se mai

văzu după ei, lumea își pierdu, șterse
ca de o mână nevăzută, culorile: un
cristal străveziu, limpede, precum
mineralele împărăției lor fără iubire.

Snagov, 1984



Ordinul vrăjitoarelor

*-A*i o scrisoare, Lena - se auzise
o voce de dincolo de fere-
stre. *Ți-am așezat-o afară, sub cana de
cafea. Poate n-a zburat-o vântul.*

Lena deveni deodată atentă și se
opri un moment pe trepte. Da, era
într-adevăr o scrisoare pe masa ei, sub
cana de cafea. Știa că este acolo, era i-
nevitabil, înțelese că pe Matei nu-l va
mai vedea niciodată. Privi lacul
încețoșat și nările ei se măriră o clipă,

adulmecând mirosurile verii sălbatice. Încă nu vedea bine valurile, dar simți vântul pătrunzând ca o pânză grea, fierbinte, pe sub tricou. Se gândi că în curând va veni toamna, căzuseră deja frunzele aurii pe alee; dar vara nu murea.

Se așezase la masă și bău încet, cu înghițituri mici, cafeaua care se răcise. Ținea cu degetele mâinii drepte, mecanic, scrisoarea ținută de masă; vântul îi îndoia colțurile, însă Lena nu voia s-o lase să se piardă ca o frunză-n vânt. Era ultimul semn de la Matei; „sau poate - se gândi într-un târziu - nici nu apucase să mai scrie“.

Ascultă zgomotele obișnuite ale insulei, dar acum totul îi păru nou, de parcă astăzi s-ar fi trezit dintr-un somn greu, pustiitor. Nu știuse până acum că dimineața șopârlele foiesc prin tufișuri: i se păru însă că le aude. Pâcla începea să se risipească și soarele sclipi peste ape. Un pescăruș săgetă cerul.



Lena respiră adânc și se gândi la rațele sălbatice de departe, strânse încă de ieri către sat. Așezase cana de cafea pe masă și o pată maronie acoperi scrisoarea pe care acum n-ar mai fi vrut s-o primească. Se ridică, făcu mai mulți pași și își strânse mai bine șiretul pantofilor de tenis. Gleznele încă o dureau, dar astăzi nimic nu mai era important. O tufă de măceș îi zgârie ușor coapsa, dar pielea nu sângeră.

Debarcaderul era pustiu și Lena apucă lopețile, privind atentă cum pașii i se înșirau unul după altul, ca și cum ar fi fost ai unei străine. Îngenunche și coborî în caiac; greutatea ei făcu apa să tresară. Aici era frig și Lena simți vântul toamnei care încheia vara ei nebună. Rămase o clipă așa, fără dorințe, și i se păru că apele se învolburează deodată, înfierbântate, ca niște cozi rele de șerpi. Soarele întindea peste lac pânze lungi, argintii. Pădurile fremătau, peste ape începuseră

să se așeze, în stoluri, frunzele brune. Apoi, pluti lent, către larg, fără lopeți, curentul o ducea singur și înaintea ei se desfășurau păpurișurile încă verzi, brazii pereni, stufărișul îngălbenit și fragil, sfioasele ferigi mortale, fagii, sălciile care plâneau. Lena începu să lopăteze și auzi, undeva, în spatele ei, rațele sălbătice care forfoteau țipând, adunându-se ca să plece.

Se gândi la un bărbat, care ar fi putut-o privi, și pe care îl numi atunci Radu; dar el nu exista. Barca lungă, aproape astrală, se înfigea în orizonturi lăsând în urmă triunghiuri din ce în ce mai largi, valuri amorfe. Lacul trăia pentru Lena și pentru singurătatea ei și geometria solitudinii marilor navigatori făcea lumea să fie atunci mai puternică decât însăși ideea de veșnicie.

Radu deschise ferestrele foișorului și își aprinse o țigară, luă de pe un raft o enciclopedie geografică și o răsfoi.

Vântul încurcase paginile și el renunță să mai caute. Țările marilor lacuri netede și reci i se păreau aici.

Lăsase mâna absentă să rețină o pagină necunoscută și luase țigara din scrumieră. *Vor pleca rațele sălbătice, poate astăzi* - zise el și vocea răgușită de oboseală îl înfioră. Camera, cu patul răvășit și umed, îl neliniști. Simțise fumul țigărilor singuratice și atunci, fără să-și dea seama, privi peste lacuri, departe și văzu cum, peste cărările solare, aurii, un caiac tăia largi triunghiuri ale solitudinii, din ce în ce mai îndepărtate de el.

- *Tu știi* - zise femeia - *eu sunt din Ordinul Marilor Vrăjitoare*, și se gândi, privind cum soarele apune, că nicio dată viața nu fusese mai fericită.

Scriitorul o luă de după umeri, se așeză la masă și începu să scrie, cu stiloul îmbătrânit:

- „*Ai o scrisoare, Lena!*”

Snagov, 1984

Veneția, fără Isadora

Departe, alunecând pe sub sălcii, înaintase o barcă; Isadora văzu doar lopețile lungi săltând, ca legănate de muzică. Apele rămăneau însă, către ei, imobile. Ochii împăienjeniți presimțeau amiaza toridă; ea ascultă, abandonându-se zilei fără sfârșit, vântul. Netezise apoi, fără gânduri, părul agitat; avea, ca să-l adune, gesturile iuți, secrete, ale vietăților libere. Pe frunte i se mișcă o picătură de

transpirație și îi alunecă pe obraz.

Isadora păru că se scufundă și mai adânc în ape. Mai încolo de păduri, aproape nevăzută, barca înainta și femeia auzi distinct vâslele cu ritmul lent, sonor, valurile susurând străine de lumea armonică unde coborâse. Când, mult mai târziu, deschisese ochii văzu trestii îngălbenite, lineare, și departe, către orizont, un acoperiș roșu, alcătuit din olane. Printre genele umede culorile pătrundeau învâlmășite, ca o pastă geneziacă unde formele încă nu s-au născut, despărțite numai de concentrațiile materiei.

Isadora își ascultă respirația grea, semn al verii copleșitoare. Pe lângă ea creșteau ierburile înverzite și din pământul acoperit de frunze străvechi, ieșiră, ca într-o magie a lumii dezlănțuite, florile. Simți, fără să știe, un ecou rece, ca și cum totul ar fi început, în jurul ei, să se rotească, lăsând să se amestece iernile grele, cu copacii goi și troieniți de zăpezi; primăverile



dureroase, împânzind aerul cu mirosurile euforice ale vegetației, verile somnolente și toamnele adânci, singuratic și mortale: un caleidoscop fără timp, de unde ea va lipsi. Înainte de lumea pe care ea o cunoaște, apele se revărsaseră peste maluri și ierburile crescuseră nebune, frunzele, acum verzi, foșniseră de milioane de ani fără să fie auzite de om. Privirile ei nu întâlniseră vietățile care, înainte ca universul să-i recompună - din culorile otrăvite ale ceții - ochii, se mișcaseră sălbatic pe ape și peste păduri. Tot ceea ce trăia n-o cunoscuse pe Isadora.

„Va fi seară”, gândise fără auz și simți abia târziu umezeala apei care, înaintând peste trepte, îi cuprinse tălpile. Ar fi trebuit poate să tremure, însă liniștea acvatică, urcând din toate părțile către ea, îi plăcu. Străină de priveliști, Isadora știu că acolo, unde culorile nu se născuseră, începuse să plouă.

Erau, mai întâi, dogoarea ucisă și

sunetul cotropitor, o neliniște în care beatitudinea privirii pasive încă nu stăpânea decât poate gândul memoriei fără origini. Prin ușa deschisă, ploaia venea cu răcoarea distilată și cu cețurile ei ca de potop. Apele sure, grele, răscolind vegetația, lăsaseră totuși potecile libere, smulse din torentul care pornise din nevăzut. Pe fereastră, Isadora zărise cărarea pietruită înecată de ape, ca atunci și, ca într-o hipnoză, i se păru că deschise, plutind, o ușă înaltă, din lemn brun; și o auzi lipindu-se, în camera întunecată, de zid, cu un zgomot scurt, ca un pocnet de pistol. Îi plăcuse, însă, lumea aceea obscură, pe unde vânturile misterioase, aducătoare de ploi, păreau să se elibereze din vrăji arhaice: o șuviță de păr tremură, neagră, peste ferestrele albite acum.

Umbra ei, aeriană, pătrunsese în camerele adânci, pe unde luminile ieșeau dintre îndepărtatele vitralii, co-

lorând sângeriul visul. Trecu, pipăind, pe lângă mobila grea, încrustată, simți opacă pielea de Cordoba și argintul moale al tăvilor, sclipind ca o apă putrezită; înaintă prin odăile stranii, pe unde, tânără și atunci, poate mai bătrână decât azi, învățase să descifreze misterele semnelor cabalistice. Trecu prin ușile înalte, pe sub lampadare de cristal pe care nu le auzi izbindu-se deși aerul, solidificat, le tulburase, văzu candelabrele baroce de Baccarrah, vitrinele oarbe cu porțelanuri, lăzile închise cu lacăte, canapeaua de pluș roșu, ca de sânge închegat. În nări, mirosul încetase s-o mai neliniștească; știa că nimic din acestea nu era adevărat și ploaia veche, fantastică, îi reaminti abstracta ei genealogie care este natura.

Când își potrivise, cu un gest absent, ceasul de buzunar, înțelese, fără cuvinte, că noaptea venise deja. Însă departe, către mare, cerul era încă albastru și înaintea lui, pe canale, se des-

fășurau, în lungi ovale sângerii, luminile amurgului. Înaintau încet, lovind ritmic din lopeți și el tăcuse simțind laguna putrezită și coloanele măcinate, ierburile marine înghețând fără vârstă, caii de metal, pe deasupra piețelor largi, pustii, acoperindu-se de broboanele acvatice ale nopții. Își așază mai bine pălăria de panama și își căută, eliberat de apăsarea zilei destrămate, portțigaretul.

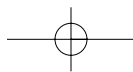
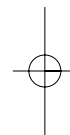
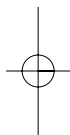
Fumul amețitor al țigării îl trezise totuși, și atunci, de sub genele îndepărtate, sclipind ca un fulger, la fereastră purpurie unde perdele lungi se zbăteau ca niște ploi torențiale, văzu ochii ei acvatice, verzi, ca de lagună mortală, pe unde va călători în odăile cu plușuri roșii, vechi, printre ușile stranii și pe sub candelabrele de cristal, pe lângă vitrinele oarbe; și în lumea lui imaginară, de crepuscul mort, auzi foșnetul șalului ei de mătase.

Barca se apropiase și în curând

aveau s-o audă; prin ochii împăien-
jeniți, ea distinse culorile aproape
geneziace, învălmășite.

- *Mă numesc Isadora, nu-i așa?* - zise,
închizând ochii.

Snagov, 1984



Jogging

Cerneala se uscuse în stilou și, privind abia atunci foile împrăstiate prin încăpere, își dădu seama că e dimineață. Îndărătul perdelelor se lumina lent, dimineața va fi încă multă vreme cenușie, apoi sură și, cine știe când, într-o clipă cu neputință de identificat, transparentă, ca de cristal. Ar fi trebuit să se îmbrace, să fumeze o țigară și să bea o cafea; privi absent în jur și simți, ca o tăietură de cuțit, gus-

tul amar al nopții singuratice, buzele sărate și limba grea, înnodată, răsuflarea scurtă, degetele încordate. Se făcea din ce în ce mai intens lumină.

Se gândi s-o trezească. Silueta ei longilină și nervoasă ar fi apărut târziu prin ușa întredeschisă; l-ar fi privit cu ochii ei albaștri și miopi, sforțându-se să se smulgă din apa grea a somnului auroral și să distingă, în confuzia surprizei, formele pe care le cunoștea. Imaginea ei, cu trupul fierbinte și molatec, gol sub cămașa de noapte străvezie, îl ameți. Nu i-ar fi spus nimic, ar fi prins-o de după umeri, pătrunzând în odaie și încolăcind-o în jurul lui, ar fi dezbrăcat-o ușor, fără eforturi, privind în fascinanții ei ochi acvatici și absenți; apoi ar fi întins-o pe podea, așezându-se alături, și ar fi mângâiat-o mult, încet și muzical, ca într-un dialog de viori.

Renunță.

Își plimbă fără gând palma peste piele, coborând de la umeri către



coapse, până la tălpi. Țigara ardea abandonată în scrumieră și abia când sorbi o picătură de cafea înțelese că trăia încă și azi; o carte se prăbuși de pe etajeră și rămase întredeschisă pe covor. Deschise larg ușa balconului și respiră: era peste tot în aer o apăsare genuină, ca de rouă solidă; umezeala dimineților de la munte. Însă el n-avea de unde s-o știe.

Era aproape gata, rămăsese doar să-și încheie șireturile de la pantofii de tenis, dar nu plecă. Aspirase profund fumul țigării și amețea tot mai îmbătător de la o clipă la alta; drogul nopților obosite pătrunse mai adânc de piele, ca o apă otrăvită. Moartea nu venise și insomniile lui se prelungeau încă un ceas, poate încă o zi. Se ridică și pași către ușă, apoi se clătină și se întoarse fără rost, strivind țigara arsă deja până la capăt. Ieșise însă cu o mișcare continuă, largă, elegantă; știa să-și pregătească clipele fericite și mulțimea gesturilor perfecte, jucate ca pe o

scenă, îl făcea întotdeauna și mai fericit. Pe coridor ardea încă lumina de neon și își privi, înspăimântat, într-o oglindă paloarea. Nu mai era mult și, cuprins de teamă, coborî scările până la parter. Ar fi vrut să scape de această spaimă fără nume și ajunse, aproape fără să-și dea seama, afară, la lumină. Poarta se auzise pocnind surd în urma lui. Călcase pe asfalt și peste lespezile de piatră, dar nu simțise decât un ecou mineral, insensibil. Trăia însă prin nări și prin piele, iar ochii smulgeau zilei tot ce putea aceasta să dea. Îi era bine acum, lumea pusese stăpânire pe el.

Se oprise apoi, după câțiva pași, și ascultă. Ar fi trebuit să se audă, înfundate, tropotele turmelor scăpate din închizători, sau, poate, huruitul carelor pornite la târg sau la câmp. Toate însă tăceau adânc; până și păsările se opriseră vrăjite în aer. Miraculosul nor argintiu pe care îl zărise de la fereastră coborâse acum către dealuri și dispăruse. Părea că nici măcar lumina nu

mai înaintează și că pentru totdeauna în jurul lui va rămâne acea culoare ștersă care făcea lucrurile să devină parcă fluide și să zboare.

Dar el păși, respirând tăios, sacadat, și atunci toate prinseră din nou să se miște. Coborâse repede mai jos de drum și în clipa în care pierduse apăsarea pietrelor, simți cum toate, de jur împrejur, se fac mai clare, distincte și vii. Trecuse printre tufe înalte de lipan, peste junglele de brusturi, peste ierburi pitice unde roua tremura fericită, călca florile mici, galbene și roșiatice, inflorescențele albe, petalele vineții, foile moarte și îngălbenite. Sub tălpile lui albicioase rămânea un imens cimitir de tulpini retezate. Din spre dealuri și de la pădure venea un miros sălbatic și necunoscut, un fel de chemare fără cuvinte, dar el n-o ascultă. Umbra i se lungise imensă peste toată valea. În spatele lui, ca un glob purpuriu, solemn, gigantic și amenințător, se ridica soarele.

Să ascuți trilul mierlei și forfotirea aripilor de rândunici, să presimți de pe pământ linia curbă a șoimului care plutește, să vezi fantomatice - în aer și în ierburi - prigorii, beatitudine a existenței, semn mai adânc că respiri decât respirația însăși. Pe coline începuse să bată vântul și el văzuse, înfiorat, cum arborii se îndoiau aproape până la pământ, cum iarba era secerată de palmele nevăzute; și cum se amestecau semințele în vârtejurile neașteptate.

Dar în marginea pășunilor, unde ajunsese acum, nu se mișcase nimic. Înainta precaut, atent la toate, ca și cum s-ar fi trezit deodată pe o planetă necunoscută. Văzu șopârla străvezie care se sparse ca un ciob de sticlă și răspândi, la câțiva pași de el, mii de culori. Dar nimic nu i se mai părea acum străin. Intrase în natura fără vârstă, făcea parte din ea. Un greier verzui i se urcase pe genunchi, gâr-gărițele se atârnaveră de firele de păr și o libelulă îi ajunsese pe umăr: părea,

deodată, o divinitate proteguitoare a viețuitoarelor fără cuvânt. Sări un pârâu, urcă șeile unui deal, nu ajungea, de fapt, nicăieri. Și, de fapt, nici nu se gândea să ajungă, mișcându-se către oriunde, parcă rotindu-se la infinit, ca un șarpe mitic ce își caută coada. Și apoi, pe neașteptate, văzu pâclele cum se mișcau peste câmpii, rotindu-se, înecând totul, prăbușindu-se către el. Începuse să alerge, fericit, cu mișcări simetrice, respirând precis. Își găsisse locul. Depășise violetele campanule, însângerații maci, trecea peste grămezi de ierburi, peste popoare de insecte, peste oase îngropate adânc în pământ, peste enigmatice tezaure părăsite, peste fânul împrăștiat pretutindeni, îmbătător; urca măguri și le cobora, înainta prin cețuri reci, risipea frunzele moarte, căzute cine știe de când, biruia fluvii, câmpii, munți, amețit de puterea momentului, de năluci, fermecat de mirosuri, de culori ațâță-

toare, de memoria lui care începuse, fără să-și dea seama, să se desfășoare înapoi, din ce în ce mai înapoi, înspre acolo unde totul devenea vechi, fără vârstă, ca o pădure impenetrabilă ce nu se modifică în sute de ani, ori ca o stană de piatră, unde cu greu s-ar mai putea recunoaște un chip.

Izvorul Mureșului, 1983

Artur Silvestri

București, 2001

Epilog

Când am revăzut compozițiile adunate aci, cu gândul să le public, totuși, cândva, senzația ce am încercat a fost stranie și contradictorie, aproape neverosimilă. Ca și multe alte cărți (probabil că vreo câteva zeci) și aceasta se rătăcise printre mii de dosare și fișe, ilustrând un șantier ce nu mai are sfârșit. De fapt, îmi face impresia că nici nu știam că mai există. Căci, asemeni altora, și acestea își consumaseră sorocul trecând ca o descărcare de puteri

din virtual pe hârtie, trăind, deci, fără a dori neapărat să se definitiveze ca obiect. Actul propriu-zis de a le compune ori măcar imagina le făcea să existe, în ordinea unui gen de intelectualism epicureic ce îl recunosc acum. Dar, în sfârșit, acestea, dar și multe altele, par a fi compuse de altcineva și, în definitiv, aceasta este și realitatea. Omul de atunci nu seamănă decât puțin cu omul de-acum, nefiind neapărat preistoria lui, ci o altă versiune așternută în timp.

*Așezate laolaltă, aceste șapte proze fantastice vădesc o anumită **unitate** însă **datează**. Sunt consecința unei perspective asupra lumii determinată nu strictamente de vârsta biologică, ci mai degrabă de **vârsta intelectuală**. Modele nu se observă aci, dar proximități - da. Epoca de unde provin acestea îi cultiva cu precădere pe prozatorii sud-americieni, pe Borges și Marquez, pe Alejo Carpentier și Vargas Llosa. Dar mai degrabă decât aceștia se întrevăd vagi ecouri din „Moderato cantabile”, din „Țărutul Syrtelor”: Mar-*

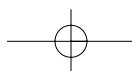
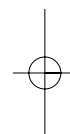
*guerite Duras, Julien Gracq și poate Ernst Jünger. La drept vorbind, acestea sunt umbre răsfrânte pe pânză, pete de memorie rămase din contemplarea epicureică a unor maeștri preferați, dar nu sunt producții de cărturar ce compune în maniera cuiva ori după un model. Acestea sunt nu „proze” ori „nuvele”, ci un fel de fragmente de epos criptic, ce captează un mister natural nedeslușit și doar îl înregistrează fără a-l organiza. Sunt „bucăți” înregistrate **în marginea apei**, îndrumate de un imaginar acvatic ce își caută formele potrivite unde să poată sălășlui.*

Dar, în același timp, există pretutindeni o dimensiune liturgică, arătând un mister ce ordonează, de fapt, lucrurile, căci în aceste planuri întretăiate, ca în gravurile lui M.C. Escher, se întrevăd teme ce aparțin, de fapt, unei înțelegeri a lumii de natură religioasă. „Scriitorul”, „Cartea”, unde toate par deja să fie scrise anterior, întocmai așa cum se manifestă acum, nu aparțin strict literaturii și uni-

versului ei de noțiuni, ci unui scenariu mitic ce depășește contingentul.

Abia târziu, acum, de fapt, mi-am explicat de ce „Noaptea de Sânziene” a lăsat o urmă atât de pregnantă, după ce, cred că pe la jumătatea anilor '70, am citit-o întâia dată. Ceva, deci, cred că a rămas, așa cum în arheologie se găsește în peșteri misterioase câte o urmă de tălpi întipărite în argila ce s-a solidificat din vremuri fără vârstă, ce se măsoară cosmic.

Exegeze critice



Prof. dr. Ovidiu Drimba

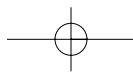
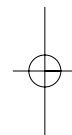
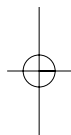
O dimensiune liturgică

*Enciclopedist impenitent, gata oricând să intre în câmpul unor noi preocupări, iată-l acum pe Artur Silvestri pătrunzând și în parohia narației beletristice: **Apocalypsis cum figuris**, - șapte instantanee (numite de autor „nuvele fantastice“), - în care Mircea Eliade cu ale sale „**Nopti de Sânziene**“ (recunoaște el) - „a lăsat o urmă atât de pregnantă“. Dar culegerea se încheie cu un **Epilog** care întregește - sugestiv, concludent - acest profil, această schiță de portret, pe care am încercat-o aici. În primul rând, pentru că autorul își mărturisește*

afinitățile electivă din câmpul literaturii și, printr-o implicită extensiune, al culturii în general. Care ar fi aceste definatorii afinități?

Artur Silvestri are lecturi întinse, moderne și rezistente, în domeniile abordate. În domeniul literar, de pildă, el pare a fi mai puțin permeabil la spiritul literaturii nord-americane (un „Homo religiosus“ ar putea fi altfel?); în schimb i-a cultivat cu precădere - mărturisește - pe sud-americanii esențiali: pe Borges, pe Marquez, pe Vargas Llosa. Extinzându-și în domenii mai insoțite (ale literaturii relativ contemporane) curiozitatea intelectuală (irepresibilă!), Artur Silvestri își recunoaște scrisului său vagi ecouri (în realitate - mai mult decât vagi) din literatură, de exemplu, a unei Marguerite Duras - de la care poate fi perceput (cred eu) interesul pentru investigație socială unit cu oarecari ambiții metafizice („experts en demi-silences“ nota H. Clouard). Sau din lectura unui Julien Gracq, a cărui atracție spre fantezia magico-evocativă din „Țărnuțelul Syrtelor“ și

spre o ambianță dominată de miracol și mister este captată poetic: ceea ce la autorul nostru devine „o dimensiune liturgică, arătând un mister ce coordonează, de fapt, lucrurile“.



Prof. dr. Alexandru Husar

Arta scrisului - în pagini antologice

*Autor al multor altor cărți (probabil că vreo câteva zeci, cum notează el însuși), și aproape 200 studii de istorie literară și istoria civilizațiilor, peste 2500 titluri, - ilustrul scriitor, istoric al culturii și dascăl de prestigiu internațional, dr. Artur Silvestri, ne oferă în **Apocalypsis cum figuris**, cum zice d-sa, - „o carte stranie, din viața anterioară”.*

*Nu mai puțin de șapte nuvele fantastice și un epilog pe nu mai mult de 32 pagini, compun această carte, scrisă cu peste două decenii în urmă, - cert **una din cele mai***

106

surprinzătoare apariții din ultimii ani, la noi. Deși, după autor, cele șapte proze nu sunt proze ori nuvele, ci „un fel de fragmente de epos criptic, ce captează un mister natural nedeslușit și doar îl înregistrează fără a-l organiza”, - în realitate volumul surprinde în vibrația ei, în strânsa împletire de narațiuni și descrieri, o mișcare continuă și largă a elementelor sau fenomenelor naturii, în primul rând.

Ploi mișcând peste câmpii, ape tresărind, soarele întinzând peste lac pânze lungi, argintii, păduri fremătând, fagi, sălcii plângând, rațe sălbatice forfotind, țipând adunându-se ca să plece... În pagini relevante, ploaia venea cu răcoarea distilată și cu cețurile ei ca de potop. Apele sure, grele, răscolind vegetația, „vânturile misterioase, aducătoare de ploi, păreau că se eliberează din vrăji arhaice“. Pe canale, se desfășurau, cu lungi și ovale atingeri, luminile amurgului... În **Veneția, fără Isadora**, creșteau ierburile înverzite, ieșeau „ca dintr-o magie a lumii desfrunzite, florile”. Anotimpurile se succed omeneste

(iernile grele, cu copacii goi și troieniți de zăpezi; primăverile dureroase, verile somnolente și toamnele adânci, singuratic și mortale) în chipuri caracteristice definitorii, dublând aspectele lor exterioare cu valențe psihice sau morale. O atestă epitetul fizic și epitetul moral (copac solitar, cer profund și singuratic, pe aceeași pagină: ceruri solitare și reci), epitetul moral pe lângă epitetul fizic: epitetul binar, uneori ternar (toamnele adânci, singuratic și mortale) rareori un singur epitet (vara nebună, ferigi mortale sau valuri amorfe) atestă o profundă umanizare a naturii, deci capacitatea autorului de a desluși un mister natural, de a-l organiza. O redutabilă intuiție a naturii analizate se extinde și asupra interioarelor. În **Veneția, fără Isadora**, de exemplu, „în camerele adânci, pe unde luminile ieșeau dintre îndepărtatele vitralii, pe lângă mobila grea, încrustată, se simte, opacă, pielea de Cordoba și argintul moale al tăvilor. Isadora trece prin odăile stranii pe unde învățase să descifreze misterele semnelor cabalistice, trece prin ușile

înalte, pe sub lampadare de cristal. Candelabrele baroce, vitrinele oarbe cu porțelanuri, lăzile închise cu lacăte, canapeaua de pluș roșu, ca de sânge închegat, odăile cu plușuri roșii, vechi, ușile stranii...” *toate poartă amprenta prezenței umane, a unui contact cu omul care-și află el însuși cu precădere locul său predilect. În ideea că „farmecul unei tinere care vrea să placă, este ceva inefabil care provine din întreaga persoană în mișcare” - în **Geneza după Balzac** - accentul cade pe mișcare. Apar personaje bine conturate. Maria din prima schiță, de obicei două personaje - ea și el sau bărbatul și femeia, - **Constanța și Peter** (în **Peter în aprilie**), **Pamfil** (**Mileniu în păduri**), **Lena și Radu** (în **Ordinul vrăjitoarelor**), **Isadora** (în **Veneția, fără Isadora**) își justifică locul, în portrete sumare, succinte, vădind, în esență, un fapt incontestabil: au ceva de spus...*

Un stil dens, concentrat, aproape nervos, un lexic de o frapantă opulență, sintaxa de un volubil schematism în febră: cartea unui scriitor de certă vocație. Totul strâns în

*corset: nu rareori un ritm impecabil, profund personal. Încântă un scris alert și degajat. Nimic descurajant sau demoralizant în această carte în care **arta scrisului atinge în pagini antologice o rară performanță** - mai presus de orice decență și eleganță.*

*În pofida dimensiunilor reduse, a unui restrâns număr de pagini, ceea ce impresionează îndeosebi e aici prezența unor proporții cosmice, depărtări de neatins, sunete prelungi, răsfrânte în ecouri ce parcă nu se mai sfârșesc. În **Peter în aprilie**, Constanța are convingerea că lumea este în realitate infinită. În podul casei din București miră „plânsoarea greierilor“ ca din afară de istorie ori dintr-o Lume îndepărtată. Și în altă parte „imensitatea cerurilor solitare și reci“. Pe o lățime imensă, pe aproape întreg orizontul, clipeau luminile Bucureștilor. În **Mileniu în păduri** - „De sus până jos lumea se vedea străvezie, cerul pur părea ireal și fără sfârșit“. În **Ordinul vrăjitoarelor** „barca lungă, aproape astrală, se înfigea în orizonturi lăsând în urmă triunghiuri din ce în*

ce mai largi...“. *Tot aici* „geometria solitudinii marilor navigatori făcea lumea să fie atunci mai puternică decât însăși ideea de veșnicie“. *Înainte de lumea pe care ea o cunoștea (în Venetia, fără Isadora)* „apele se revărsaseră peste maluri și ierburile crescuseră nebune, frunzele ... foșniseră de milioane de ani fără să fie auzite de om“...

Existând astfel o perspectivă cosmică mai presus de spațiu și timp deopotrivă - și poate aici e forța, în fond mesajul cărții - ea implică „o dimensiune liturgică, pe această cale captând un mister ce ordonează, de fapt, lucrurile în planuri ce aparțin aieva - cum sugerează autorul - unui scenariu mitic ce depășește contingentul“.

A.I. Brumaru

Ultima frontieră

*Ins tainic - misterul stârnește oricând
controversele, îndoiala, în fond, curiozitatea
- Artur Silvestri luase pe vremuri, prin mus-
tața largă - modelul era atunci, probabil,
mandarinismul valah al lui Petre Pandrea
- alura în conjunctură a nereșinerii. Astăzi,
chipul enigmatic i se va fi mărit, cred, prin
adăugarea sub vrejul impenetrabil al mus-
tăților a unei bărbi ampoloase patriarhale,
accentuate de înălbirea pe suprafețe a firelor
de pe obraz.*

*Tăcerea editorială, cu ecou în durată,
a lui Artur Silvestri va fi însemnat așadar și*

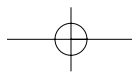
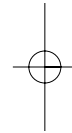
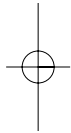
*o discretă inadeziune? Nu știu. Scriitorul (care în calitate de june critic literar îmi atacase, în Luceafărul, cartea din 1977, Masca Princepelui) compunea, după cum precizează, și redacta, în secret, ca „pentru sertar“, prin 1983-1984, „nuvele fantastice“. Citite astăzi (**Apocalypsis cum figuris**, Carpathia Press, București, 2003) sunt surprinzătoare: se situează, după perceperea mea, între un realism magic latino-american avant la lettre și o sinteză - însă cu accentul în abstracțiune și în, aș spune, obsesia severității poetice - a formulelor eliadescă și voiculesciană. De altfel, într-un **Epilog** la cele șapte nuvele autorul nu se gândește, în linii mari, altfel; se va așeza doar, probabil pe bună dreptate, mai apăsător sub semnul lucrării încă neperpetuate a lui Ernst Jünger. Nu sunt, mărturisește, influențe ori modele (fie acestea Marguerite Duras, Julien Gracq, nedeclarații M. Eliade sau V. Voiculescu, de aiurea Th. Mann, pe aceștia oricum, A. Silvestri îi reconfirmă - vorba lui Blaga - numai în „schiță“), dar sunt „proximități“. „La drept vorbind -*

scrie autorul - acestea sunt umbre răsfrânte pe pânză, pete de memorie rămase din contemplarea epicureică a unor maestri preferați, dar nu sunt producții de cărturar ce compune în maniera cuiva ori după model. Acestea sunt nu „proze“ ori „nuvele“, ci un fel de fragmente de epos criptic, ce captează un mister natural nedeslușit și doar îl înregistrează fără a-l organiza“. *Îl aprob aci pe Artur Silvestri fără rezerve: Maria, în Apocalypsis cum figuris* (pentru cine nu știe, e compoziția lui Adrian Leverkühn din Doctor Faustus de Th. Mann), vine însoțită de un bărbat (e dinadins fără de nume) în ținutul, cum îl notifică acesta, „pustiu“, aci pătrunde „frigul uscat, gerul maladiilor mortale“; dar, ne putem întreba, nu însoțitorul însuși e tocmai tărâmul, locul acela cu toate amăgirile, al deșertului - pustiuul de dincolo de ființare, arătându-ne că, dincolo de ființările în formă, ființa e aidoma contrariului ei, că ființa și neființa sunt una? Să citim, spre exemplu, acest dialog tulburător: „E o noapte fără lună - zise femeia privindul, cu ochii sclipitori. El o

ascultă, împinse ușor capul spre spate și privi în sus, nedefinit. - Da, răspunse. Și în cer nu e nici o stea. Nu era, într-adevăr, nici o lumină în ceruri, deasupra lor se desfășura un gol fără sfârșit“. *Noaptea aceea, ca să lămurim împrejurarea, era chiar momentul concret.* „E Crăciunul - murmură Maria și aprinse lumânările; pe pereți se treziră parcă focuri verzui și ea îl strigase fără cuvinte". Deschise ușa, voia să-l întâmpine, era, în sfârșit, frumoasă numai pentru el. I se păru că noaptea a trecut și ieși; singurătatea o împresurase", dar momentul acela era fără de timp, iar lumea fugise de sinea ei însăși. „Răsărise luna; însă cerul adânc pierduse stelele parcă pentru totdeauna. Simți în aer un miros de fum pe care nu-l mai cunoscuse, ca un pelin uscat. Era frig, ochii începuseră s-o usture, dar îl văzuse, așezat cu spatele către ea, și cu mâinile desfăcute, atârând peste porțile mari, ferecate. Se apropie și, prin cămașa lui, înghețată, simți arsura unui cartuș“.

Nuvelele fantastice ale lui Artur Silvestri (Apocalypsis cum figuris, Geneza

după Balzac, Jogging, Peter în aprilie, Mileniu în păduri, Ordinul vrăjitoarelor, Veneția, fără Isadora) sunt - mă exprim aproximativ - parabolele ființării la ultima lor frontieră - aceea a disoluției și pierderii lor fatale în ființa care, poate fără de vrere, numai le-a născocit.



Prof. Dr. Zenovie Cârlușea

Utopia iluminărilor liturgice

*Acest „latin title“, **Apocalypsis cum figuris**, a făcut, de la ciclul de gravuri al lui Albrecht Dürer din 1504, până în cultura occidentală modernă, o adevărată carieră, antrenând nu numai artele vizuale, ci și muzica (v. Adrian Leverkün, Konrad Boehmer ș.a.), ori literatura (Nietzsche, Th. Mann). O referință importantă se poate face la cartea de proză a scriitoarei spaniole Luisa Josefina Hernández, *Apocalypsis cum figuris* (Universidad Veracruzana Editorial, Xalapa, Mexico, 1982), dacă avem în vedere că aceste șapte nuvele fantastice*

(număr inițiativ) ce au fost scrise de Artur Silvestri prin anii 1983-1984, înregistrând „une parution choc par son caractère étrange, dans la tradition du miraculeux archaïque“ (cf. ediția Apocalypsis cum figuris - Sept nouvelles fantastiques et un épilogue, Centro Culturale - Ortodosso, Venezia, 2005, p. 47).

Să reținem că epoca în care au fost scrise aceste proze amintește de prestigiul imens al **realismului magic** sud-american (Borges, Marquez, Alejo Carpentier ori Vargas Llosa), autorul nostru având în aceștia nu „modele“, ci „proximități“, căci referințe la fel de grăitoare putem avea în Marguerite Duras, Julien Gracq ori Ernst Jünger. Desigur, nu e vorba de o manieră scriptică imitativă, nici de „modele“ în umbra cărora creează scriitorul român, ci, poate, de o misterioasă „contemplare epicureică“, remanentă în abisalitatea spiritului creator. Toate aceste fragmente de „epos criptic“ păstrează în arheologia textualității lor o lume în care „camuflarea“ sacralului, de care vorbea Mircea Eliade, fremătă cu putere identi-

tară în neliniști arhetipale și scenarii mitice. La o analiză de amănunt ni se relevă țesătura unui text constelat (Roland Barthes), în care am putea decupa cu ușurință anumite zone de lectură pentru a observa migrația sensurilor, dezvăluirea codurilor, înlănțuirea citatelor, paralelismul și referențialitatea „vociilor“ etc.

Prozele autorului român au, pe lângă mesajul enigmatic, cultivat cu o anumită inginerie textuală, acea dimensiune de **apokalypsis**, în sensul original în care acest lexem însemna, etimologic, nu exacerbare demonologică, ci **dezvăluirea unui mesaj**. Există în aceste texte, dincolo de o referențialitate contingentă, mai multe planuri ale experienței abisale. În aceste difuze oglinzi retrovizoare ale spiritului, joacă, precum pe apele adânci adierea orei incerte (entre chien et loup), epifanii atavice, străfulgerări lucide, clipe și frânturi existențiale, în general o lume de substrucție entelehială, de scenarii mitice, de arhei plutitori, de aburi matriciali, de aluzii epigrafice, toate trimitând atât la o mitologie a

*textului ca facere și desfacere (clivaje, în accepția tematismului richardian), dar și la o experiență consumată, culturalicește, în mesaje individual-enigmatice. Artisticitatea aduce în prim-plan și o metafizică a vocilor, prin care evidențele contingentele sunt mereu ținute sub clopotele străvezii ale marilor enigme și subînțelesuri. În textualitatea aceasta se reflectă, abisal, mai întâi, o experiență de viață, oricând gata a trimite mesaje și indici ai febrilelor conștientizări. Peste tot, însă, plutește acel aer de **mister liturgic**, de sacralitate revelată în sublime clipe epifanice, repede obturate de registrele porozității existențiale. Așa că **Apocalypsis cum figuris** își joacă scenariile umbratice, uneori „agonizante“, pe mari pânze onto-existențiale, naturalitatea, mai totdeauna stereotipă, exprimându-se în pulverizări misteriale de epifanii și scenarii mitice. Pretutindeni - un aer de enigmă, de introvertă ritualitate liturgică, dar și de lucidă contemplare epicureică, o contemplare - care apasă pedala unei proze de vaporeasă cantabilitate sufletească.*

Apocalypsis cum figuris degajă, în același timp, și un aer de enciclopedism structural și specific autorului (interesat de istoria culturală și a mentalităților), configurând, pe cerul meditației însingurate, drama omului modern în Marele Text al existențialității, împovărat de cartezianism, ca și de Utopia iluminărilor liturgice.

Mircea Rareș

În litera unui cod al eternității

*Am putea spune că în nuvelele adunate sub titlul **Apocalypsis cum figuris**, felul în care erupe iraționalul în viața individului ține mai puțin de formula literară ca atare, ingenios articulată pe un fundal psiho-pictural, și mult mai pregnant de filosofia creștină a destrămării ființei. Asistăm la câteva feluri de moarte în care pur și simplu natura, dezlănțuită mirific în ipostazele ei sezoniere, devorează individul, substituindu-i-se cu o voluptate dionisiacă. Sub acest aspect, ingeniozitatea prozatorului*

*Artur Silvestri devine tutelară, pentru că ascunde, dincolo de fenomenul deconspirat, revelația tainică a prefacerii. Nou este faptul că actantul nu este obiectul separării unității trup-suflet. Dizolvarea în natură (întoarcerea trupului în elementele din care a fost creat) nu presupune la acest autor anularea conștientului, dimpotrivă, exacerbația lui. Voluptatea cu care se săvârșește strania translație, parcă **în litera unui cod al eternității**, dă impresia că această reacție chimică nu este lipsită de acceptul divin.*

*Fiara apocaliptică, cu cele șapte capete ale ei, replămădește ordinea lumii, confirmând distrugerea, sfârșitul ei. Ea acționează ca atare asupra marilor colectivități. Or, la Artur Silvestri **natura pare să cunoască o revigorare metabolică fără precedent**, iar catastrofa privește numai individul, ea acționează sub alte auspicii, nu pur și simplu aleatoriu, la nivel de atom.*

*Din triada reperelor unei Apocalipse - **revelația, profeția și viziunea simbo-***

***lică**, Artur Silvestri pare a nu prefera nici una. Substanța ocultă a prozelor sale exclude motivul Bestiei (decriptat mai nou ca forță ideologică a propagandei totalitare) sau motivul ultimelor zile, încărcate la scară mare de grozăvii, ale Lumii. Cele șapte partituri ale cărții pe care încercăm să o semnalăm n-au nici un legământ de fidelitate cu numărul de capete ale Fiarei sau cu principiile ei demonice. Se pare, deci, că nu putem însuma aceste proze subtile și tragice șirului copleșitor de apocalipse devenit deja un gen literar încă din primele secole ale erei noastre, iar în ultimii trei sute de ani - și mai abitir în ultimele două decenii - invadând pur și simplu teritoriile artei cu o insistență care, desigur, te pune pe gânduri.*

Ion Drăgușanul

Șapte vibrații ale memoriei subconștiente

E greu de povestit despre o astfel de carte; cele șapte proze pe care autorul le numește nuvele sunt, de fapt, șapte cântece ale unui poem liturgic (de felul pleanurilor tracice sau de felul litaniiilor egiptene). M-am străduit să pipăi semnele și să le simt (descifrarea runelor sfinte nu mai este posibilă). În ultima vreme, am citit multă literatură antică, iar senzația receptării acestei cărți a fost de retrăire a vremurilor contemporane miturilor. Reîntoarcerea e dificilă: e greu

să vii înapoi, de la aceste cântări liturgice. Nu mai știu care sfânt martir a fost, înainte de a se creștina, preot al Soarelui și a lăsat mărturie despre **monahismul solar** - pe care avea să-l confiște Sf. Vasile, - iar prozele acestea spre aceste cântări m-au îndrumat. N-am vrut să privesc titlul altfel decât am privit fotografia amuletei cu triunghiuri și incizii de linii paralele, în multiplii de trei.

Între altele, m-au surprins personajele, iar **Geneza după Balzac** mi-a oferit o cheie. În sufletul meu, cele două direcții în literatură sunt reprezentate de Proust și Dostoievski. Niciodată nu mi-am amintit de „pielea de Saagri“, de pildă, cu senzația inefabilului, dar acum doar spre Balzac m-a dus gândul.

Dar, după ce am scris, mi-a fost teamă. În fond, nu mă pricep la scris despre cărți, iar urmele pe care le lasă cărțile prin sufletul meu înseamnă intimități; deci ceva precum contururile pășirii îngerilor.

*

Șapte proze fantastice, șapte vibrații ale memoriei subconștiente, intersectate aidoma

*orizonturilor (cercurilor) pe axa aceleiași sfere („Toate acestea sunt straturi, rareori poți să auzi vocea ori să întrevezi ceva din acele tipare de dinainte de cuvinte“), împlinesc o insolită litanie, un poem care, amintind de „Cartea egipteană a morților“, poartă straniul titlu de **Apocalypsis cum figuris**, fiind, în fond, „o carte din viața anterioară“, cum nota autorul într-o dedicație pentru „Cezar Ivănescu, marele poet mistic“, dar care dedicație, prin voia sorții, a ajuns în Bucovina, acolo unde apostolii din stâncă povestesc și cântă despre aceleași lucruri.*

Artur Silvestri suferă pentru înstrăinarea cuvintelor și caută acel timp suspendat, în care colindele, deci imnele întoarcerii protopărinților, „e bine să le auzim din depărtare“, pentru că, „uneori, mai ales noaptea, prin livadă se aud pași îndepărtați“. În aparență, cuplul Ba și Ba (protopărinții nu cunoșteau numerele, iar pentru un cuplu inițial scriau de două ori numele Ba), cuplul Anu-Șaue, Eftepir-Dragobete, Lună-Soare, există sau

*se determină reciproc (se scriu, se imaginează) la marginea apelor, însăși zăpada fiind, în fond, o uriașă apă; dar **apa** lui Artur Silvestri înseamnă mult mai mult, înseamnă straturi de timp suspendat, cercurile intersectate ale unei aceleiași sfere, cum deja am încercat să sugerez. Cuplul se caută și se găsește prin mit, dar fără atingeri, fără popas în același orizont, aidoma Crăiesei Zăpezii Eftepir, care începea să danseze în Noaptea Lupilor (ultima a lunii noiembrie), fără a ajunge niciodată, dansând, la Dragomir Dragobete (Dragomir Cel Beat de Dragoste), care veghea înmuguririle de după exact nouă decade. Ca și Eftepir și Dragobete, îndrăgostiții lui Artur Silvestri doar se închipuie, doar se conștientizează și vestesc reciproc, bărbatul fiind cel care dă „regulile din orașul arbore de lângă râul cu apă“ pentru că e inițiat în rostul ziditor al cuvintelor (rostirea), iar femeia e marea vrăciță („Tu știi - zise femeia - eu sunt din Ordinul Marilor Vrăjitoare“), aidoma cu Șaue. Bărbatul e Cer („o divinitate proteguitoare a viețuitoarelor fără cu-*

vânt“), iar femeia *Fântână* (așa se traduce, în fond, numele de *Maria*) și trăiește „pentru singurătatea ei și geometria solitudinii“, o geometrie a lui „departe“ („departe, alunecând pe sub sălcii, înaintase o barcă“, „departe, noaptea părea că se luminează“ sau „din lunecarea lor nu mai rămăsese, într-un târziu, decât geometria depărtărilor mute“), trăiește conștientă „că nimic din acestea nu era adevărat și ploaia veche, fantastică, îi reaminti abstracta ei genealogie care este natura“.

În căutarea aceasta neostenită se ascunde, desigur, mitul androgenului, cel descris, cu metafore de serviciu, într-o superbă sinteză de Petru Creția: „Am fost cândva sferici, întregi, perfecți ca niște astre... Așa ca vechii giganți și, ca ei, eram violenți și agresivi. Din preaplinul forței noastre am vrut să ne năpustim asupra Olimpului și a zeilor săi. Zeus l-a pus pe Apolon să ne despice, om de om, în două și să ne realcătuiască în așa fel încât să fim ca acum. În felul acesta deveneam mai slabi și neprimejdioși, însă adânc nefericiți, tânjind mereu

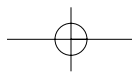
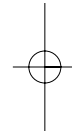
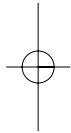
să ne găsim jumătatea întregului ce-am fost". Artur Silvestri, folosind metafora transcendentală, caracteristică poetului, metafora care permite reactivări fulgerate ale memoriei subconștiente, recrează și contemporaneizează mitul androgenului, identificând și cămașa de gheață care ne desparte și care ne ucide fluierând arsurile: „E Crăciunul - murmură Maria și aprinse lumânările; pe pereți se treziră parcă focuri verzui și ea îl strigase fără cuvinte. Deschise ușa, voia să-l întâmpine, era, în sfârșit, frumoasă numai pentru el. I se păru că noaptea a trecut și ieși; singurătatea o împresurase. Răsărise luna; însă cerul adânc pierduse stelele parcă pentru totdeauna. Simți în aer un miros de fum pe care nu-l mai cunoscuse, ca un pelin uscat. Era frig, ochii începură s-o usture, dar îl văzuse, așezat cu spatele către ea, și cu mâinile desfăcute, atârând peste porțile mari, ferecate. Se apropie și, prin cămașa lui, înghețată, simți arsura unui cartuș“. *Frig, noapte, însingurare, adică atmosfera apocaliptică din „Hyndluljoth“ (44), adică timpul suspendat*

în care „arrive le grand froid dans l'Arryana Vaejah“, iar „l'hiver se repand sur toute la Terre“, adică timpul în care bărbații devin „cristi“ (cf. Strabon), trecând de cealaltă parte a apei pentru a tânji, vreme de nouă decade, după jumătatea întregului din care fac parte. Iar cartea aceasta liturgică, în măsura în care înseamnă și sacrificiu și aducere, începe cu ușa deschisă în calendarul nostru modern, prin replica răsfățată a unei femei care deja adușmea inefabilul și, implicit, fericirea: „Îmi dai voie? spuse ea, scoțându-i ochelarii de soare“. Numai că, dincolo de mobilierul contemporaneității și în profunzimea lui se află simbolurile străvechi. O mașină, trecând prin zăpezile nopții, pe un drum pustiu de câmpie (spațiul plan, care delimitează cercul, e o caracteristică a narațiunilor luate în discuție) devin, odată cu derapările intenționate în alte planuri ale timpului suspendat, altceva decât ceea ce par a fi. Mașina se transformă (ca și în **Peter în aprilie**) într-un anume sălaș al unei mistice intimități, un sălaș mobil, care lunecă pe Cale dintr-un orizont

în celălalt, sperându-se că, prin supra-punerea acestor orizonturi, se va întregi sfera care am fost cândva.

*În afara cuplului aflat în veșnică, dar calmă căutare, nu mai există, în cele șapte proze ale insolitului poem liturgic **Apocalypsis cum figuris**, nici măcar oamenii „care așteaptă prin case noaptea adâncă“ („ca și cum lumea întreagă ar fi fost, de mâine, o livadă fără stăpân“), nici „puterea momentului“, nici toate celelalte viețuiri, pentru că ceea ce există într-un „timp suspendat“ înseamnă, în alt „timp suspendat“, doar „un cristal străveziu, limpede, precum mineralele împărăției lor fără iubire“. Dar în toate aceste „straturi“ (unduiri, ninsori, treceri, lunecări) căutarea de sine rămâne o constantă profundă și tulburătoare („Mă numesc Isadora. Nu-i așa?“), o căutare de sine când zvârcolită de neliniște, când îmblânzită de o ciudată și indefinibilă stare de fericire „știa că fericirea nu are cuvinte“), „un ceva despre care nu se pronunță, dar care se rostește, asemănător cu vocea care se naște de la sine, anterior lumii de hârtie*

sau lumii de celuloid“. *Și tocmai prin asta, prin căutare de sine, cred eu că se consacră **Apocalypsis cum figuris** (titlu care nu se vrea și nici nu trebuie tradus, fiind asemenea runelor sfinte pe care doar le intuim) drept „un ceva“ care înseamnă cheia întregii opere a lui Artur Silvestri.*



Prof. dr. Ion Pachia Tatomirescu

*Sublimate trăiri,
tot mai profund
zalmoxiene*

Apocalypsis cum figuris de Artur Silvestri (**București, Editura Carpathia Press, 2003**) cuprinde șapte nuvelete, realist-fantastice (în deschidere - cea care dă titlul plachetei, apoi: **Geneza după Balzac, Jogging, Peter în aprilie, Mileniu în păduri, Ordinul vrăjitoarelor și Veneția, fără Isadora**), cu aparentă înrămurare fericită chiar pe traiectul unei bisectoare dintr-un unghi de fugă epică format parcă, pe de o parte, de spiritul naratologic caragialean, din **La Hanul lui Mânjoală, Calul dracului, Kir Ianulea**

*etc, iar, pe de altă parte, de cel mircea-
adesc, din **La Țigănci, Ghicitor în pie-
tre, Un om mare** etc, însă cu nebănuite,
mirifice posibilități de dezvoltare voltai-
cizată în direcția destul de originală a unui
balcanism ce renunță la aspectele sale
scitice spre a se releva în sublimite trăiri,
tot mai profund zalmoxiene, adică după ri-
tualul profund al unei științe de a te face
nemuritor. În afară de incitanță - desem-
nând o locație a conflictului, ori un „termi-
nal al unei rețele - Kirchhoff a intrigii - în
afară de armătura paradoxistă a suspansu-
lui etc, mai impresionează - în cadrul neo-
expresionismului acestui prozator de mare
rafinament - și densitatea de mister pe uni-
tatea de naratologic spațiu ca „oglină-re-
trovizoare“, „în pseudo-clinuri“, sau „în
evantai“, sugestii întru catharsis și ale
cutelor temporalității...*

Eugen Evu

Cărturar și profet

*În **Apocalypsis cum figuris**, șapte nule fantastice și un epilog, avem de-a face cu ceea ce semiotica numește „proces hermeneutic“ în sensul că autorul atrage lectorul la participare, una ce tinde să o egaleze pe aceea a naratorului, iar pentru mine, ce mă aflu la scurt timp de la șocul primei lecturi, la o a treia, semioza și-a deplasat limita, fapt ce mi-l explic prin calitatea esențială a stilului silvestrian: sinopsismul celor șapte fragmente ce întregesc un corolar de oglinzi. Fiecare **oglinďă-text** reflectă și semnifică pe toate celelalte.*

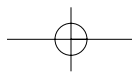
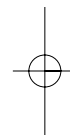
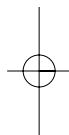
136

*Cheia hermeneutică a caleidoscopului este inerentă, iar lectorul are a decoda semnificațiile aparent nelimitate, are a interpreta, în ramura în care el însuși este inițiat în semiotica textelor de atare natură. Coparticiparea cvasi-afectivă în contopire cu arderea emoției și siajul revelatoriu pe luciul apelor acestei proze eseistice, ne antrenează, ne ispitește în jocul unei **gândiri hermetice**. Artur Silvestri instrumentează cu rafinament polisemia, simbolurile, metaforele ce par să se ivească și să se amplifice structural, să germineze noi și noi ipostaze ale unei semantici accentuând colorism: frazele sunt vitralii vii, mișcate în luminile unei simțiri, unei interiorități ce se redistribuie cinetic, irizante...*

Un fior de infinit analogic, un travaliu al perspectivelor cumva de sus, o levitație a gândului asupra unor locuri în care noi înșine, se pare că am (mai) fost. Personajul este un călător spațial, al regăsirilor, iar ceea ce caută el este femeia, cea visată și voalându-și mereu apariția, întruchiparea, ca o Morgană.

Limbajul, niciodată suficient, dar

*mereu de cucerit pe măsura viziunii, este im-
pregnat poetic, de aceea polivalent, ornat
cu simboluri și metafore... Perechea nu-
velelor este chiar coincidentia oppositorum,
refigurând (întru dezvăluire, apocalypsis
cum figuris) - năluciri ale Unului.*



Prof. dr. Ion Popescu-Brădiceni

O frumusețe eretică, apocrifă

*Autorul prozelor din **Apocalypsis cum figuris**, publicate - în prima ediție - de Carpathia Press, în 2003, este norocosul posesor al unui corn al fertilității imaginarului. Tema poveștii, mitul/motivul Cărții deja scrise, una simbolică/sacră, sunt semne de recunoaștere ale unei scriituri metapoetice care desenează un traseu al cărui **incipit** este fascinația și al cărui **exit** este fantasticul.*

Oglinda, focul, pădurea, apa pot fi receptate, cu prilejul altei lecturi simpatetice, prin grilă bachelardiană, precum zăpada,

luna, cerul, steaua, lumânările prin grilă durandiană. Încercăm, deocamdată, o survolare rapidă, critică, a unor demersuri narrative originare și originale, înscrise într-o tradiție a ficționalului subminat dinăuntru de sclipiri secrete, de mistere transfinite și transutopice, de ispitele regenerării ciclice.

*Fundalul prozelor lui Artur Silvestri din **Apocalypsis cum figuris** este eminesciano-eliadesc. Ele izvorăsc dintr-o lume arhaică, dintr-o densitate ezoterică, din a cărei existență criptică prozatorul extrage premisele purificării universale, dar și proeminențele unui relief înprospătat cu idei translucide, din ale căror corpuri un cititor de bună factură descojește arhetipuri, urme intelectuale intertextuale, mărci distinctive indestructibile.*

Cele șapte nuvele sunt compoziții/transpoziții și le includem, ca atare, în regimul paradigmatic al transmodernismului. De altfel, aci se găsește și noutatea lor absolută: în irealitatea contopită cu transcendența, aceasta însă din urmă nerefuzând propunerea scriitorului de a se lăsa injec-

tată mereu cu structurile imanente ale încântării, emoției, juxtalismului de autentică inspirație, de ontologică expresivitate stilistică, ale cărei calități rezidă în știința limbajului, a metalimbajului mai ales, care glisează estetic/artistic între doric și corintic, între mimetic și fabulos/magic.

*Mitul ferestrei, toposul ei descind victorios și seducător din romantism corectat prin ... opera lui Ioan Petru Culianu. Artur Silvestri caută după **tipare de dinainte de cuvinte**. El știe că în spatele realității superficiale se află încă una, ireductibilă, stranie, neverosimilă, extatică, sacră.*

*De altfel, **textul ideal este textul sacru**, elaborat printr-o tehnică au ralenti și o viziune cinematografică. Rezultatul: **o frumusețe eretică, apocrifă**, o nouă modalitate de istorie (povestire) prelucrată halucinatoriu ori transimaginar de un ochi interior alimentat arhetipologic. Cartea devine metacarte, iar nuvela - metanuvelă. Artur Silvestri este un maestru al iluzionismului literar, al translațiilor interzise însă practicate cu plăcere: o bucurie a vocii auc-*

toriale refondatoare a miraculosului/fantasticului / mitologicului / misteriosului.

Personajele sunt enigmatice, ele dinamizează o atmosferă forțată să suprasemnifice, să provoace constant saltul din real în imaginar, din dicțiune în ficțiune, și, aduse sistemic în transparență, își atrag cititorii în cercul de cristale limpezi, străvezii ale rostirii esențiale.

*Subiectul/trama nuvelor nu supralicitează în direcția fantasticului, ci conturează prin sugestie, prin aluzie, prin arheologii **antropologice**, prin descrieri unitare ca ton și abordare diegetică, scurte scenarii mitice reprezentative și care depășesc categoric contingentul.*

Traducerea lor în franceza lui Balzac și Proust este reușită. Bune surori, cele două limbi: româna și franceza se pot reflecta, perfect, una pe cealaltă. Cu atât mai mult în cazul acestor povestiri semnate de Artur Silvestri.

Dimitrie Grama, Danemarca

Șansa de a descoperi o comoară

*Ca să vorbesc despre **Apocalypsis cum figuris**, prozele lui Artur Silvestri, voi începe cu câteva citate. Iată-le: „Răsărise luna; însă cerul adânc pierduse stelele parcă pentru totdeauna“. „Moartea nu venise și insomniile lui se prelungeau încă un ceas, poate încă o zi“. „Dar nimic nu i se mai părea acum străin“. Și încă: „Lopețile începuseră să se miște și din alunecarea lor nu mai rămăsese, într-un târziu, decât geometria depărtărilor mute. Când nimic nu se mai văzu, lumea își pierduse, șterse ca de*

o mână nevăzută, culorile: un cristal străveziu, limpede, precum mineralele împărăției lor fără iubire". „Când își potrivise, cu un gest absent, ceasul de buzunar, înțelese, fără cuvinte, că noaptea venise deja“.

*Nu-mi aduc aminte să fi citit de multă vreme așa ceva atât de profund și frumos, nici în proză și nici în versuri. Nu pot să-mi dau seama în ce măsură o traducere, în orice altă limbă, chiar franceza, va putea vreodată reîncarna în cititorul străin sentimentele, da, spun **sentimentele**, pe care lectura lui **Apocalypsis cum figuris** le-a sădit în mine. Scriu aceste rânduri cu speranța că **Da, le va putea reîncarna**. Scriu aceste rânduri bucurându-mă deja de acum pentru cei care vor avea șansa să descopere o comoară. Și undeva, în adâncuri, știu că așa va fi!*

Elisabeta Bogăţan

Convieţuirea cu esenţele

*Surprinzătoare prin echilibrul perfect între estetismul superior şi fiorul unui profund lirism izvorât din convieţuirea cu esenţele, prin capacitatea de a transpune receptorul într-o atemporalitate care-i trezeşte ochiul pentru mister, prozele lui Artur Silvestri reunite în volumul **Apocalypsis cum figuris. Şapte nuvele fantastice şi un epilog**, apărut în Editura Carpathia Press, 2003 şi reeditat în 2005 sub titlul **Apocalypsis cum figuris. Sept nouvelles fantastiques et un épilogue**, de Centro*

Culturale Copto-Ortodosso, Venezia, sunt menite să marcheze un moment memorabil în evoluția prozei scurte românești.

„Acestea sunt nu proze ori nuvele, ci un fel de fragmente de epos criptic, ce captează un mister natural nedeslușit și doar îl înregistrează fără a-l organiza. Sunt bucați înregistrate în marginea apei, îndrumate de un imaginar acvatic ce își caută formele potrivite unde să poată sălășlui.“ - spune autorul în **Epilog**, oferind propria cheie de lectură. Dincolo de cuvinte, această cheie trădează percepția poetică a realității, semnificând nu doar gândirea în imagini, ci și contemporaneitatea cu miturile, cu nașterea timpului din timp.

Raportarea la un „acolo, unde culorile nu se născuseră“, care generează sentimentul de „ca și cum ar fi luptat cu vidul“ se face explicit sau implicit. În **Apocalypsis cum figuris**, plasarea acțiunii chiar în ajun de Crăciun dă sensul plasării într-un timp mitic, de tradiție și ritual, de participare la nașterea timpului individual, istoric, din cel imemorial. La posibilitatea unei

astfel de nașteri, căci rămânem pe pragul dintre Ajun și Crăciun, într-o poveste neîmplinită. Una din infinitele posibilități. În contrast cu netulburarea timpului etern, timpul istoric este simțit tensionat, zbuciumat, măcinat de drame și de taine cumplite. Un timp istoric absorbit sub ochii noștri de cel etern, un timp ce-și are deja împruținate determinările: satul este fără nume, fără altă istorie decât cea legată de tradiție, „în lumea aceea arhaică“, o casă țărănească, o livadă sălbătică „undeva, într-acolo“, o noapte fără lună și fără stele, fără dată, („Nu era, într-adevăr, nici o lumină în ceruri, deasupra lor se desfășura un gol fără sfârșit.“), personajele sunt bărbatul și femeia, de asemenea fără nume. Doar spre final, când se pregătește de plecarea cea mare, bărbatul îi spune numele, Maria, ca un reper, ca un mal de care simte că începe să se depărteze. Tragicul său sfârșit, asumat, rămâne necuprins în cuvinte. Misterul lui se topește în marele mister cosmic, topire parțial conștientizată: „a doua zi după Nativitate, lumea e ca în ziua dintâi“; „măine,

odată cu noi, lumea se va regenera și eu vreau să încep încă de azi să mă bucur“; „viața ei se păru, fără să se gândească la ea, egală cu a naturii“.

*Viața ca o continuă smulgere din timpul cosmic este întâlnită și în **Geneza, după Balzac**: „Acum Matei începuse să vorbească aproape fără șir, cuvintele lui se nășteau unul după altul ca și cum ar fi luptat cu vidul“. Aici, deși personajele au ca determinant nume, relativizarea începută prin atotstăpânirea ninsorii - „o ninsoare ca asta vezi o dată la cincizeci de ani, poate niciodată“ - devine maximă prin ștergerea hotarului dintre real și imaginar, personajele lui Balzac devenind la fel de reale ca personajele noastre, Ioan și Matei (nume biblice, care pot trimite la **geneza lumii din cuvânt**).*

*Aceeași întrepătrundere între lumea reală și cea creată de scriitor o întâlnim în **Ordinul Vrăjitoarelor**. Radu, scriitorul, și Lena, personajul, par a se crea și recrea reciproc. Confuzia de planuri e totală și veridică, încrederea în lumea creată prin cuvânt*

*se arată și ea a fi totală, derutat rămâne doar receptorul neinițiat, intrat în labirintul de interpretări: textul-lume și lumea-text ; orgoliu de creator sau validarea absolută a puterii creatoare a cuvântului; încredere în lumile create de cuvânt sau relativizarea totală a lumii ca decupaj în timp; filozofie sau estetică. Și peste toate - un abur dens de mister, interpretabil și el: condiție firească a plasării omului în ontologic sau vâl al Mayei, care stabilește hotare între diferitele lumi create de cuvânt. Proza în sine nu dirijează alegerea răspunsului. Doar ansamblul prozelor oferă **cheia**; sau **chei**.*

*Apelul la tehnica cinematografică din **Jogging** („Părea că nici măcar lumina nu mai înaintează și că pentru totdeauna în jurul lui va rămâne acea culoare ștersă care făcea lucrurile să devină parcă fluide și să zboare. Dar el păși, respirând tăios, sacadat, și atunci toate prinseră din nou să se miște. (...) Văzu șopârta străvezie care se sparse ca un ciob de sticlă și răspândi, la câțiva pași de el, mii de culori.“), **contrar așteptărilor, creează în infinitul material un***

decupaj fără determinante care, în mod surprinzător, nu face decât să reconfirme infinitul: „Înainta prin cețuri reci, risipea frunzele moarte, căzute cine știe de când, biruia fluvii, câmpii, munți, amețit de puterea momentului, de năluci, fermecat de mirosuri, de culori ațâțătoare, de memoria lui care începuse, fără să-și dea seama, să se desfășoare înapoi, din ce în ce mai înapoi, înspre acolo unde totul devenea vechi, fără vârstă, ca o pădure impenetrabilă ce nu se modifică în sute de ani, ori ca o stană de piatră, unde cu greu s-ar mai putea recunoaște un chip.“

*De altfel, așa cum subliniază Constanța, în **Peter în aprilie**, tehnica de tip cinematografic nu creează decât „o lume de o clipă“, aflată mereu în luptă cu noaptea cea mare („E deja frig și în curând o să fie noapte. Noaptea mă cam înspăimântă“ - mărturisește aceeași eroină, fără ca celălalt personaj să aibă alt punct de vedere: „Apătia mea nu e decât un rezultat al convingerii mele că lumea este, în realitate, infinită și că, practic, se poate întâmpla*

orice cu noi, cu fiecare dintre noi“). *Dar e o luptă, într-un fel fără sens, căci această noapte pătrunde, imperturbabilă, și în decupajul de o clipă, prin monotonia sufocantă a ființării: „Peste nici un ceas o să ajung din nou acasă, o s-o iau de la capăt“. Raportarea la această monotonie este numai aparent bivalentă: Constanței, care vrea să rupă această monotonie, i se refuză șansa, pentru că vine în contradicție cu Legea, scrisă sau nescrisă; Peter i se integrează firesc, având în acest sens, șansa unei anumite autenticități.*

Mileniu în păduri este un titlu care sintetizează admirabil esența acestei proze. Decupajul în timp și spațiu este împins în vag până la maximum, cele două nume de personaje nu reușesc să fie determinante, să individualizeze în vreun fel. Se simte parcă răcoarea timpului etern, din care au apărut personajele, cu barca lor, să ia trupul Lenorei și să se reintegreze misterului și timpului fără istorie: „Când nimic nu se mai văzu după ei, lumea își pierdu, șterse ca de o mână nevăzută, culorile: un cristal

străveziu, limpede, precum mineralele împărăției lor fără iubire.“

Veneția, fără Isadora, prin reiterarea unor motive, le subliniază importanța în viziunea artistică a scriitorului. Apa, infinitatea parcă de ape, barca, aici urmărită doar cu ochii, malurile de apă, cu explozie vegetală („Pe lângă ea creșteau ierburile înverzite și din pământul acoperit de frunze străvechi, ieșiră, ca într-o magie a lumii dezlănțuite, florile. (...) Înainte de lumea pe care ea o cunoaște, apele se revărsaseră peste maluri și ierburile crescuseră nebune, frunzele, acum verzi, foșniseră de milioane de ani fără să fie auzite de om. Privirile ei nu întâlniseră vietățile care, înainte ca universul să-i recompună - din culorile otrăvite ale ceții - ochii, se mișcaseră sălbatice pe ape și peste păduri. Tot ceea ce trăia n-o cunoscuse pe Isadora“. *Vegetația haotică, atotstăpânitoare, sugerează și ea puterea acaparatoare a haosului în luptă inegală cu viața, ieșirea din timp. Mai mult, „mobila grea“, grămadită în camerele adânci, este similară acestei vegetații oarbe de care se simte*

desprinzându-se: „În nări, mirosul încetase s-o mai neliniștească; știa că nimic din acestea nu era adevărat și ploaia veche, fantastică, îi reaminti abstracta ei genealogie care este natura. “Hotarele între vis și realitate se șterg, ceea ce era vis cu ochii deschiși („Departa, alunecând pe sub sălcii, înaintase o barcă; Isadora văzu doar lopețile lungi săltând, ca legămate de muzică“), devine fapt trăit („Înaintau încet, lovind ritmic din lopeți și el tăcuse simțind laguna putrezită și coloanele măcinate“), dar relativizarea hotarului dintre vis și realitate devine maximă, căci, asistând parcă la treziri succesive dintr-un vis în alt vis, aflăm: „Fumul amețitor al țigării îl trezise totuși, și atunci, de sub genele îndepărtate, sclipind ca un fulger, la fereastra purpurie unde perdelele lungi se zbăteau ca niște ploi torențiale, văzu ochii ei acvatici, verzi, ca de lagună mortală, pe unde va călători în odăile cu plușuri roșii, vechi, printre ușile stranii și sub candelabre de cristal, pe lângă vitrinele oarbe; și în lumea lui imaginară, de crepuscul mort, auzi foșnetul șalului ei de mătase“.

Tema vieții ca vis cunoaște aici una din cele mai concise, mai puternic empatetice și mai frumoase tratări.

Dincolo de valențele fiecărei proze în sine, volumul se impune ca un corp omogen, având în subtext mesajul măreției omului în luptă cu atotputernicia timpului înfinit, decupajele în timp rămânând însumabile pentru o istorie zbuciumată și dureroasă prin puținătatea șanselor, dar cu atât mai semnificativă. Nu o depunere a armelor, ci o asumare a condiției de muritor, de ființă istorică.

Și, deși autorul însuși își luminează în epilog unele tangențe literare, („Epoca de unde provin acestea îi cultiva cu precădere pe prozatorii sud-americieni, pe Borges și Marquez, pe Alejo Carpentier și Vargas Llosa. Dar mai degrabă decât aceștia se întrevăd vagi ecouri din **Moderato cantabile**, din **Țărutul Syrtelor**: Marguerite Duras, Julien Gracq și poate Ernst Jünger“; **Noaptea de Sânziene** a lăsat o urmă atât de pregnantă), prozele volumului **Apocalypsis cum figuris** se impun ca no-

vatoare și cu o puternică amprentă individualizatoare.

Precizia cuvântului, puterea evocatoare a imaginilor, dozajul exact de elemente concrete în conturarea nucleului epic, deschiderea înfiorată către sens și capacitatea de transmitere a sentimentului de locuitor al timpului infinit, deci de concretizare a meditației în trăire, dau prozelor lui Artur Silvestri un caracter modern, așezându-le între cele mai bune pagini de proză scurtă, nu numai românească.

Constantin Stancu

Fericire fără cuvinte

„... dar știa că fericirea nu are cuvinte.“

*Sunt idei, sunt sensuri în cartea **Apocalypsis cum figuris** de Artur Silvestri, (editura Carpathia Press - 2003) care cutremură ființa, o cheamă la o frică ce implică înțelepciunea, o frică spirituală menită să schimbe, să transforme, ca un imn în fața singurătății și apoi a morții ...*

Apocalipsa înseamnă descoperire, dezvăluirea, prezentarea a ceea ce este ascuns privirii, dar care se deslușește, iată, inimii.

Contactul cu noua lume spirituală, astfel cum s-a dezvăluit în stările ei profunde și cutremurătoare, este motivul pentru care scriitorul cheamă cititorul la această cină de cuvinte ...

Deși par a nu avea un fir epic, cele șapte nuvele căzute dintr-o altă lume, prezentate de Artur Silvestri, se strâng în jurul unei alte realități și rezistă timpului. E un timp al ființelor care trăiesc veșnic în aceste scrieri, dincolo de categorii, de clasificări teoretice, de poem, de eseu sau întâmplare.

Nuvela primă care dă nume cărții este una în care ființele au posibilitatea să fie pentru seara magică de nașterea Mântuitorului, mai frumoase: iată, un bărbat și o femeie, evadați în lumea de basm, regăsind simplitatea vieții ca viață și nu ca joc de-a viața, sub mirosul nereal al busuiocului, despărțiți de realitate de gheața barocă de pe fereastra simplă de la o casă de țară, având deodată revelația esențială: „...a doua zi după Nativitate, lumea e ca în ziua dintâi.“

Locul pare fundamental, un Eden primit în dar, un spațiu în care colindele și

merele ar putea lumina zăpada în noaptea Nativității și unde „... simți și mai adânc culorile fericirii ...“ și unde poți rosti cu glas tare că ești fericit, nu ți-e rușine de această fericire, așa cum se întâmplă în afara Edenului.

El și Ea sunt pătrunși, sunt conștienți de această fericire fără cuvinte și realizează că viața femeii va fi altfel după această zi, nimic nu mai putea fi cum fusese, de faptul că, odată cu ei, lumea se va regenera și asta înseamnă începutul bucuriei.

Și când „sărbătoarea biruise pentru totdeauna așteptarea“, și când „oglinzile redaseră pentru prima dată spiritul ei în mod fidel“, când Edenul era aici, El, bărbatul, nu mai ESTE ..., în mod real, o realitate a irealității, brutală, chemat dintre cei care trăiesc pe pământ, iar când cei doi se frâng și se rup, pare că nimic nu mai are sens, dar abia atunci putem descoperi sensurile...

Omul pare a pricepe ceea ce vede, este o vedere cu ochii, dar dincolo de această lume este lumea spirituală sub controlul lui Dum-

nezeu, *El îngăduie și omul trebuie să înțeleagă misterul...*

În „Cartea lui Iov“ din Scriptură, personajul nu poate să înțeleagă ce se întâmplă, dar Dumnezeu îl învață pas cu pas; prin povestirea veche, mai veche ca lumea, din Scriptură, cititorul poate să vadă și AICI și ACOLO și înveți ce vrea El și nu ce vrem noi, ce îngăduie El și nu ceea ce facem noi.

Nuvela, poem de Nativitate și de iarnă, întâmplare de seară cu sărbătoare și colindători, povestire simplă și imn, dar parcă mai mult rugăciune de laudă pentru frumos, nuvela, spun, stă la limita dintre lumi, în marginea dintre fericire și moarte, dintre real și ireal, pentru a face posibil acest lucru:

„...ca și cum lumea întreagă ar fi fost, de mâine, o livadă fără stăpân...”

Răspunzând provocărilor, autorul încearcă să ne ducă la starea în care fericirea nu are cuvinte...

Dar toate nuvelele cheamă cititorul la mister, un mister care se dezvăluie treptat, se deschide în timp, precum floarea, deși par

doar umbre. Și cu cât te îndepărtezi, vezi întregul, sunt pete ce devin în perspectivă culoarea din întregul tablou, un tablou coerent, legat de cuvinte curate și de imagini asemenea celor din ceruri...

Personajele au vorbe care vin dintr-o altă parte a ființei de parcă ființele se prelungesc în ceruri; peisajele descrise sunt rupte din locuri rămase intacte, neatinse de mizeria lumii, de erorile lumii, de păcat; firul povestirii se reîntoarce la scriitor de parcă lumea a încăput în lacrima sa; este reluată mereu tema legăturii nevăzute dintre femeie și bărbat, ca într-o poveste de ghiață ce rezistă temperaturii, prin miracol...

În scrierea **Peter în aprilie** autorul pare a deschide secretul relației dintre bărbat și femeie: se naște treptat o nouă relație, simplă, fragilitatea femeii și grija bărbatului pentru ea, vorbe blânde, gesturi care ard și deodată revelația:

„Pentru noi nu ar trebui să mai fie niciodată mâine, totul e acum“.

Viața - așa cum se poate naște din relatare, departe de lume, pe un drum mai

mult imaginar și mai mult în minte, dar posibil - ar putea fi alta, cei doi s-ar putea smulge din căderea de fiecare zi, din singurătate din mijlocul orașului, totul s-ar putea lega în aprilie, dar nu - cade cortina, refuzul ca o altă realitate...

Misterul nuvelei pare să reorganizeze lumea. Cuvintele și replicile dintre EA și EL și apoi grija lui prin luciditate, dau măsura dragostei pentru o clipă, mai mult decât una carnală, una a chemărilor într-o vreme a căderilor... Deși refuzul bărbatului, din final, este unul dureros, brutal, neînțeles, totul se leagă, pentru că relația dintre un bărbat și o femeie nu este una a conjuncturii, este una care ține de esența ființelor, iar mesajul bărbatului este clar: E DEJA TÂRZIU ...

Toate scrierile au ceva care scapă controlului imediat: „însă acel vânt suav și melodios, al zilei străvezii pe care el n-o mai trăise.“

Apoi lumea își pierde culorile, totul se face mineral, ca la început de lume, de parcă Dumnezeu ar fi gata să recreeze totul,

pentru a ne face mai curați...

Scrierile aduc în prim-plan drama umană: singurătatea. Omul trebuie să navigheze prin vreme, prin veșnicie singur, în mijlocul valurilor, dar dincolo de mister este Creatorul, care dă sens în această lume în care un „caiac poate tăia largi triunghiuri ale solitudinii...”

Femeia care vrăjește din interiorul lumii, Creatorul care prin cuvânt creează lumea pentru ca lumea să nu se piardă.
(Ordinul vrăjitoarelor)

*Este descris secretul Genezei, într-o formă vizibilă, inteligibilă și accesibilă: **Geneza, după Balzac.** Paralele între lumea creată de scriitor, imaginea scriitorului care este creatorul și lumea care se mișcă; aici este secretul: lumea se mișcă, totul capătă viață.*

Imaginea scriitorului îmbrăcat modest, cu un aer rebel, obosit de scris, retras în camera lui mică, izolată, protejat de lume, dar, totuși, prezent în mijlocul creației, a zilei cea de toate zilele care capătă valoare prin el, grupuri de oameni treziți de promi-

siunea zilei, fericiți sub cerul albastru și el, scriitorul nevăzut, dar care dă viață lumii palpitând peste pavajul cetății...

Geneza, după Balzac, ne arată că lumea se poate mișca, iar mișcarea și ființa este în Dumnezeu, unul nevăzut, dar activ în univers...

Construcția nuvelor este una a rigorii, cuvintele se leagă, misterul, deși le încheagă prin necunoscut, dă valoare scrierii de parcă Artur Silvestri pare răstignit pe cuvinte și își duce, poate, inconștient, povestirea înainte, cu un aer rebel, uneori obosit, dar revitalizat de sensurile profunde ale vieții, eliberând clipele de vrăji arhaice, făcând să plouă în lume sub culori nenăscute....

„Nuvelele“ au fost scrise în anii ‘80, cu aproape douăzeci de ani înaintea publicării, păreau rătăcite printre alte scrieri, într-o geneză fără sfârșit, parcă uitate de lume și de autor, scrise de un alt scriitor poate, de altcineva, din alt cer...

Profund marcat de valorile creștine, autorul repetă, tainic, modelul creatorului, se cutremură de prea multă Geneză, dar totuși

atât cât trebuie, fără ambiția de a căuta modele, pentru că MODELUL EXISTĂ de la facerea lumii: Edenul pierdut, relația bărbat - femeie, forța mineralului, ruptura neînțeleasă de om dar necesar divină, moartea ca semn al biruinței sărbătorii, posibilitatea refacerii lumii după Nativitate, taina frumuseții omului, o lume curată fără mituri, o lume care se mișcă, întoarcerea spre natura curată sub linia arcuită a păsării care zboară, senzația că totul pare târziu, dar nu încă, vraja scrisului cu ființa, singurătatea ca mod de apropiere de cele de Sus.

Personajele au senzația scufundării în ape, sub zăpezi, sub timp, sub dragostea imposibilă, ca o imersiune în albastrul cerului într-o zi curată, ziua în care se naște Hristos în lume, se întrupează, sub bucuria colinzilor veșnice...

Citând pe autor:

„Era poate ora când sărbătoarea biruise pentru totdeauna așteptarea....“

Ion Marin Almăjan

*Așteptare
a ceva indefinit,
greu, mai greu
decât moartea
însăși*

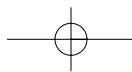
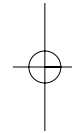
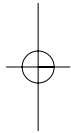
*Printre cărțile ce mi-au sosit într-un moment de grație din partea lui Artur Silvestri, reactualizând în acest fel, după un deceniu și jumătate, o prietenie nerostită, am descoperit, nu fără uimire, una foarte subțire, intitulată șocant și poate puțin prea pretențios **Apocalypsis cum figuris**. După cum se precizează pe copertă lectorul curios are posibilitatea să citească **șapte nuvele fantastice și un epilog**. Cunoșteam activitatea de critic literar a lui Artur Silvestri susținută mai ales în paginile revistei Luceafărul. Eu însumi avusem onoarea și*

*plăcerea ca temutul critic să se pronunțe asupra unuia din romanele mele. Dar n-am bănuț că în spatele criticului exact, tăios, cu o frază riguros cântărită, lipsită de meandre calofile sau de „prețioase ridicole“, se ascunde un prozator subtil, un creator de „epos criptic“, cum singur mărturisește în **Epilogul** cărții cu pricina. Cele șapte povestiri au în comun un „mister natural nedeslușit“, memoria personajelor se întoarce mereu „înapoi, din ce în ce mai înapoi, înspre acolo unde totul devenea vechi, fără vârstă, ca o pădure impenetrabilă ce nu se modifică în sute de ani, ori ca o stană de piatră, unde cu greu s-ar mai cunoaște un chip“. (**Jogging**) Tot ce se întâmplă pe parcursul câtorva zeci de pagini este învăluit în mister, are o aură de incertitudine și fantastic, de așteptare a ceva indefinit, greu, mai greu decât moartea însăși. Femeia din povestirea **Peter în aprilie** are sentimentul că mergeau „într-o lume parcă părăsită ori populată doar de forme cenușii neclare, ca niște năluci“. *Ti-parele de dinainte de cuvinte - o realitate**

*ireductibilă - se află în spatele realității superficiale, după credința romancierului Matei din schița **Geneza, după Balzac**. Același Matei afirmă că rareori poți auzi vocea ori să întrevezi ceva din tiparele de dinainte de cuvinte etc.*

*Aș mai remarca frumusețea stranie a peisajelor, ca și subtilitatea invocării prin lucruri vechi sau obiecte a unor timpuri și lumi apuse, ca și a unor oameni de demult: „Umbra ei, aeriană, pătrunsese în camerele adânci, pe unde luminile ieșeau dintre îndepărtatele vitralii, colorând sângeriul visul. Trecu, pipăind, pe lângă mobila grea, încrustată, simți ca o apă putrezită...“. În **Epilog** autorul își recunoaște „proximitățile“ literare ale acestor nuvele: *Borges, Marquez, Carpentier, Llosa, Marguerite Duras, Julien Gracq*. Sunt autorii care ne-au adus, ca urmare a perioadei „dezghețului“ din anii 1965-'70, aerul proaspăt al altei lumi și al altor culturi. Dar autorul cu cea mai mare înrâurire asupra acestor proze, fără ca să intenționez a le diminua cumva originalitatea, este *Mircea Eliade*.*

S-ar cuveni să închei subliniind o profundă înțelegere și cunoaștere a spiritualității creștine din partea scriitorului Artur Silvestri, lucru ce nu ne poate mira având în vedere pregătirea sa științifică în domeniu, ca și numeroasele cărți dedicate Bisericii Ortodoxe Române și prelaților ei.



Elena Solunca Moise

Geometria depărtărilor tăcute

*Cum de la o vreme am din ce în ce mai puțină vreme pentru a mă dedica literaturii beletristice, mărturisesc că titlul acestei cărți a cunoscutului scriitor și eseist Artur Silvestri m-a provocat prin titlul ei. De ce **Apocalypsis cum figuris**, cu subtitlul: **Șapte nuvele fantastice și un epilog?** Lectura lor mi-a descoperit o lume, sau mai corect spus, lumea unui om sensibil la tot ce freamătă în juru-i - bogăția miraculoasă a naturii cu tot ce ne spune abia șoptit despre Creatorul ei și mai ales a omului din prea-*

jmă, creație și creator la rându-i în orizontul clar-obscur al așteptărilor. Prima nuvelă, care dă în chip semnificativ și titlul volumului, se țese într-o noapte de Crăciun, în care se toarce aproape presimțit o idilă, la hotarul abia întrezărit între ceea ce ne este dat să vedem cu ochii cei trupești și cu cei ai sufletului. Mai ales cu aceștia din urmă, deslușitori ai tainelor într-o geometrie a depărtărilor în care neînțelesul în înțelesuri se preschimbă. De aceea, personajele feminine par mai degrabă făpturi de vis, dialogul - unul mai mult interior, la care cititorul este invitat să participe într-un ritual al discreției.

Aș așeza toate cele șapte nuvele în acest orizont al depărtărilor, pe care autorul ni-l dezvăluie parcă ascunzându-se pe sine într-un joc al sensibilității adolescentin și pentru aceasta fantasticul pare a-i oferi un spațiu de grație. Cu atât mai mult cu cât aflăm că toate au fost scrise prin anii '70-'80, când, e adevărat, fantasticul oferea unul din refugiile cele mai îmbietoare pentru intelectualul ce-și problematiza existența într-o vreme a rătăcirilor.

*Mărturisirea din **Epilog** este clarificatoare pentru acea vârstă intelectuală, cu deschiderea ei spre ceea ce, depășind-o, o duce spre necuprindere, statornic rămânându-ne mărturie și chemare. Ca în acea **Noapte de Sânziene...***

Pentru această mereu reînnoită descoperire îi mulțumesc lui Artur Silvestri și înaltul zenitului să îi binecuvinteze creația viitoare.

Adrian Dinu Rachieru

Un enciclopedist fantast

Ocnăș al scrisului nocturn, asediat - șantieristic - de muntele de fișe și dosare, Artur Silvestri scrie dintotdeauna. Scrisul este viața, zice apodictic domnia-sa. Ideea cumplită, de nesuportat, că i-ar putea fi furate orele de scris l-a vizitat, totuși. Dar s-a lepădat, nu tocmai lesnicios, de această temere spăimoasă. Și în foiala proiectelor urieșești, de absorbție enciclopedică, mânat de impulsuri secrete deturnându-i energiile, scriitorul ivește ritmic, recuperator, titluri de altădată, îngropate ori rătăcite în stiva manuscriselor.

*Este impresionantă, la o primă ochire, suprafața preocupărilor sale. Cu gust semi-profetic, Artur Silvestri palpează originismul cultural, umple goluri, evidențiază orele astrale și răspunsul autohton. Închipuie, așadar, largi panouri privind geografia literaturii proto-române, coboară în substratul getic, dezvoltă spiritualitatea patristică. Propune, se vede bine acum, o sinteză istoriografică, acribios documentată, fructificând cercetări alcătuite cu ani în urmă. Altfel zis, descoperă **realitatea strămoșilor**, aducând la lumină urmele, ale familiei sau ale neamului. Negreșit, când e vorba de studii mai vechi, unele chiar netipărite (încă) în limba română, pecetea unei vârste (intelectuale, îndeosebi, dar și sufletești) se simte. Avem, în totul, în această stăruință risipită de-a lungul câtorva decenii de trudă tenace, un critic artist, în descendență călinesciană, de cert rafinament stilistic și, să nu uităm, cu apetit doctrinar. Bătăios în **perioada luceferistă**, angajat în felurite campanii de presă, oferindu-și apoi o voluntară retragere (dis-*

pariția publică fiind o întremătoare adâncire în sine), Artur Silvestri împacă - aș zice miraculos - succesul în afaceri (fiind, se știe, un expert în piața imobiliară) cu largile desfășurări eseistice, încercând a descifra pentru noi „revolta fondului neconsumat“, procesele modelatoare enigmatice, ciclicitatea cu irizări fantastice.

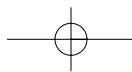
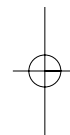
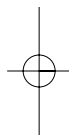
Era ușor de bănuț că instinctul epic lucra în fînța cãrturarului. Artur Silvestri are, neîndoios, magia ficțiunii (cum se pronunța chiar domnia-sa, folosind invocata sintagmã pentru *Mesure d'une ombre*, romanul lui Paul Lahovary). Așa fiind, nu e de mirare cã literatura enigmaticã i-a confiscat interesul în anii juneții; iar compozițiile de atunci sunt, în fine, dezvăluite în ***Apocalypsis cum figuris*** (Ed. Carpathia Press, 2003). Fiindcã opul în discuție recuperează șapte nuvele fantastice, izvodite între 1983-1984 la Snagov și Izvorul Mureșului. E drept, una dintre ele (e vorba de ***Geneza, dupã Balzac*** e din 1977). Aceste șapte compoziții se alăturã unui roman (***Pinnacle***, tot din 1977, încă necunoscut)

și fac dovada că avem în Artur Silvestri un prozator secretos și parcimonios.

Bineînțeles, efortul de a cerceta această recoltă prozastică în ramă contextuală ne invită să chestionăm epoca. Erau anii explozivi ai realismului magic sud-american. Dar, observăm iute, prozatorul - atent la proximități - nu e îndatorat vreunui model. Dominanta scrisului său, tutelat de o memorie care, luxuriant, se desfășoară îndărăt, penetrează, inevitabil, și epica. Artur Silvestri ne propune, deseori, un imaginar acvatic, reverberând liturgic; întotdeauna însă folosește pastă geneziacă, într-o regresie îmbibată de straniețate, dezvăluind - pe un fabulos scenariu mitic - noi straturi ale arhaicității. Încât, vorba autorului, „totul pare să fi fost scris“. Sunt descrieri fastuoase, de o lentoare a acumulărilor care amintește, cred, de o epicureică plăcere barbară, savurând textul; și, desigur, de un ecou eliadesc, rodind în această formulă, o scriitură până deunăzi încă tăinuită.

Hotărându-se, târzior, să se îngrijească, gospodărește, de manuscrisele care așteaptă,

vai, de atâta vreme lumina tiparului, Artur Silvestri este promis unei cariere internaționale. Profetia, nu doar a noastră, va primi în anii care vin, sunt convins, o strălucită confirmare.



Lucian Hetco, Germania

Un regizor al sufletului

*Proză fantastică sau nu, **Apocalypsis cum figuris**, cele șapte nuvele scrise de Artur Silvestri caută să explice, cu aplicație față de detalii, trăirile unor personaje reale într-o lume aparent ireală. Cititorul are prilejul de a le localiza dintr-o perspectivă nouă, cu exactitatea neobișnuită a peliculei ce urmărește atent fiecare imagine neconformă a momentului existențial, căreia nu-i scapă nici un detaliu.*

Fiecare frază are greutate, e gândită, detaliile sunt bine cuprinse în descrieri exacte, gesturile și dialogurile ne sunt aparent

cunoscute, dar nu le putem anticipa decât în măsura în care ne lăsăm purtați de scenariul propus de autor. Intrăm, astfel - prin acele subtile nuanțe ale Dasein-ului pe care numai prin cunoaștere le percepem în subconștient - într-o lume, ireală, care nu ne este accesibilă, ci este o însumare cognitivă a stărilor de fapte, acumulărilor intelectuale, profunzimii și ascuțimii simțurilor.

Așadar, ne regăsim în toate aceste nuvete ca participanți atenți, observatori independenți și nepărtinitori ai reflecției „celorlalți“, personajele imaginare și totuși identificabile cu oameni din preajma noastră.

Artur Silvestri le gândește real, le simte trăind, prezentându-ne, într-un cadru meticulos organizat, un univers interior creat pe fondul unor discuții aparent banale. Dar ele sunt, în cele din urmă, rezultatul unei meditații neobișnuite, care ne scapă de regulă în cotidian, regăsindu-se, astfel, ca reflecție palpabilă și rațională.

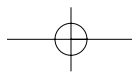
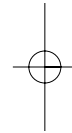
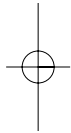
Scriitorul trezește voit subconștientul, provocând - prin invitația la meditație - o

stranie stare anticipativă, bazată pe cognitiv, o stare de spirit ce ascunde toate acele elemente ale vieții intens trăite, determinante și, în fapt, existențiale. Această înaltă stachetă a cunoașterii devine astfel accesibilă nu numai sufletelor sensibile.

Neobișnuite sunt aici succesiunea detaliilor, prezența luminii și bogăția percepțiilor. Este, dacă vreți, o succesiune de fotografii clare într-o peliculă alb-negru: umbrele, siluetele personajelor, dar și ochii și privirea, percepția naturii pure. Simțurile se ascut: simți mirosul de câmp, de ploaie, percepi tufele înalte de lipan, junglele de brusturi, roua tremurând fericită, tulpinile retezate. În urma tuturor, culoare prinde doar globul purpuriu, gigantic și amețitor, Soarele.

Îl simt pe Artur Silvestri ca pe un regizor al sufletului. Scenele în care se desfășoară dialogurile sunt cadre sigure, verificabile dar, deopotrivă, atemporale. Interpelările în text sunt cele de zi cu zi, dar unghiul percepției e altul; el te obligă la meditație, fiindcă, în spatele cuvintelor, se ascunde ceva

nespus până acum; există o teamă de analiză obiectivă, un „vag“, mai bine spus, care se naște poate din teamă, poate din precauție. În urma lecturii, irealul devine palpabil, direct accesibil și subliniat prin treptate nuanțe metafizice, aproape mistice.



Cleopatra Lorințiu

*În ansamblul
operei sale,
proza este regină!*

*Proza scurtă a lui Artur Silvestri, așa-
dar cartea pe care o țineți acum în mâini,
luminează ca un giuvaer tainic.*

*În ansamblul operei sale, Artur Silvestri
este un scriitor profund original, non con-
formist chiar, înțelept căutător în nedesci-
frările pasionante ale istoriei străvechi și-n
meandrele civilizațiilor popoarelor lumii,
cărturar de largă respirație și cuprindere cu
vocația pătrunderii sensurilor adânci.*

*Omul care a scris mii de pagini de mare
densitate și de finețe a documentării și in-*

terpretării și-a adunat proza în două cărți cu o parcimonie care anunță un sens profund.

Această primă ediție postumă a prozelor sale scurte (care au fost traduse și publicate de-a lungul vremii și în limba franceză și engleză) reunește așadar cele două cărți de proză pe care scriitorul a apucat să le publice în timpul vieții sale, abrupt și nedrept întreruptă în plină maturitate creatoare.

Sigur că publicându-le antum, autorul le-a privilegiat oarecum, conferindu-le reprezentativitate.

Prin ele, prozatorul Artur Silvestri ni se prezintă și rămâne pentru acel mereu, atemporal oarecum, la care gândise adeseori încă din timpul vieții sale.

Rolul de a scoate la lumină, din diferite contexte, cărți publicate sau rămase în manuscris, alte pirițe scânteietoare, spre lectură, observație și analiză, fragmente de proză pură rătăcite deliberat, de bunăvoie, prin alte atâtea cărți publicate sau aflate în manuscris rămâne posterității.

Iată că soția scriitorului, ea însăși scrii-

toare, Mariana Brăescu Silvestri a publicat deja o restituire, carte postumă de proză scurtă apărută sub forma oarecum înșelătoare a jurnalului dar care este o reuniune de proze scurte, deopotrivă poetice, inițiatice chiar, filozofice, creionând tulburător o stare de spirit și o altitudine spirituală impresionantă, posibilă printr-o anume umilință a puterii credinței și printr-un acces secret la fruntariile cunoașterii: **Artur Silvestri. Frumusețea lumii cunoscute. Zile de neuitat.**

S-a scris mult și interesant despre tangențele și proximitățile prozei lui Artur Silvestri, despre acele posibile influențe livrești dat fiind și faptul că această proză aparține unui substanțial om de cultură, unui pertinent și tenace critic literar.

Comentarii aplicate, unele extrem de orgolioase, altele propunând chei de decodare, majoritatea înaintând «pe firul apei» cum s-ar spune, pe firul indicat de autorul însuși.

Așa, comentatorii operei (printre care mă număr și eu, de altfel **Cleopatra Lori-**

nțiu - Artur Silvestri - Vocația Căii Singuraticice) au găsit sugestii și empatii literare, ecouri, rezonanțe, cum vreți să le spuneți din Mircea Eliade, Marguerite Duras, Borges, Marquez, Carpentier, Vargas Llosa, Julien Gracq, Ernst Jünger și așa adăuga Julio Cortázar, cu atmosfera inconfundabilă din acea schiță numită **Insula la amiază**, care a marcat profund generația noastră literară.

Să nu uităm că întâiul critic al prozelor din această carte a fost însuși autorul lor, chiar la un moment dat mi-am pus întrebarea dacă scriitorul nu ar fi fost tentat de crearea unor alter ego-uri scriitoricești, (urmând calea dedublărilor lui Romain Garry, Karen Blixen, Fernando Pessoa), care fac posibile situații în care același autor scrie o carte și scrie despre ea, sub un alt nume și corespundează cu el însuși, sub acoperirea unui pseudonim...

(Căci în scriitor, erau mai multe entități literare oarecum distincte, lucru vizibil acum, așa zice, cu prisosință. Cum altfel istoricul literar, prozatorul, criticul și eseistul,

filozof al culturii ar fi putut altfel ființa în paralel?)

*Am citit aceste proze scurte de mai multe ori, în mai multe etape, și am așezat în timpul acestor lecturi succesive prisme diferite în dreptul lor, așa cum se decodificau picturile încifrate ale unor vremi (rămâne celebră decodificarea picturii **Ambasadorii** - 1533 de Hans Holbein cel Tânăr) pentru a desluși anamorfotic alte sensuri ascunse (tehnică descrisă ulterior de Jurhis Baltrushaitis), mod de decodare pe care scriitorul îl cunoștea prea bine. Anamorfoza era una din temele sale de reflecție și meditație, ei îi subsumase autorul însuși unele din incursiunile sale ideatice cele mai insolite.*

Această tactică, translatată către literatură, este una adecvată pentru pătrunderea prozei sale.

Doar că acum, citind această carte, încerc și eu însămi o nouă lectură și deopotrivă o disciplinare a propriei prezentări, rămânând ca prisma anamorfotică să fie așezată în dreptul recitirii într-un alt text, poate mai aplicat dar și mai dificil la lectură.

Apocalypsis cum figuris, interesant și mai ales divers analizată în Capitolul de Exegeze este, cronologic vorbind, prima întâlnire cu proza lui Artur Silvestri.

M-aș opri asupra textului de introducere (**Hieroglife și tipare**) așezat de autor ca explicație la editarea (în plină maturitate creatoare) a unei cărți, așa zise, de tinerețe.

Căci, dintru început intervine o detașare, vorbele părând a fi spuse „de o străină gură“, ca de un altcineva. În fapt autorul ne comunică o senzație proprie oricărui scriitor căci, cu trecerea vremii, rândurile scrise par scurse printr-o grație divină.

Un fel de pâlnie celestă, nevăzută!

Chiar descrierea naturaleții cu care a fost scrisă întâia carte, căci „vorbele se așternuseră de la sine“ dar într-o formă deja „încheiată“ se subsumează acestui concept!

Recapitulare a unui timp, acele povești se pare că rămân pentru autorul însuși cumva tainice, ele poartă o enigmă a face-rii lor și a înțelesurilor lor.

Suntem „admiși”, iată, în laboratorul

*intim al creației, vedem parcă felul în care acele alcătuirii își topiseră ele însele ceva din propria alcătuire într-un proiect de roman numit **Pinnacle** despre care, cu vreo două luni înainte de a se stinge, într-o discuție prelungă despre cărțile noastre proiectate, aflate la un anumit punct, neîncheiate, posibile, revizibile, Artur Silvestri amintise în trecut că îl va relua și publica într-o formă oarecare...*

Cert e că autorul găsea scrierilor din acel timp (mă refer la anii optzeci) o „corporalitate într-o concentrare scurtă, tot atât de scurtă ca o iluminare“. Ce definiție mai exactă, mai coerentă și mai potrivită am putea noi, găsi?!

Scriitorul se autodefinea magistral.

Descrierea „în clar“ a modului în care, la un moment dat după anul 2000, adunând laolaltă manuscrisele „pentru ca să nu se risipească fără rost, dacă nu voi mai putea să le dau coerență eu însumi, vreo dată, pe neașteptate“ ne face părtași la modul în creatorul, făptură trecătoare și muritoare, se raportează în fapt la ideea de

posteritate, de „viață de după“ a ceea ce a apucat să scrie și deci să facă să existe!!!

La orele de noapte târzie, când zgometele și gândurile capătă alte sensuri, autorului i se dezvăluie că acea carte trebuie însoțită de „un ceva” care să arate fără să „delege”.

Avem aici, în această explicare a felului în care s-a scris **Epilogul** o decodare în fapt a esenței prozei silvestriene: **o continuă dozare a misterului, căutarea proporției perfecte între clar și indistinct, între lămurit și nelămurit, între spus și sugerat.**

Detașarea de textul odată tipărit induce și o nouă perspectivă căci reuniunea de alcătuirii pare o carte din viața anterioară. Expresia ne trimite iar în mister: din care viață anterioară?

Nu cumva **din toate viețile anterioare** căci asta e scrierea lui Artur Silvestri, **o urcare și o coborâre pe acea spirală continuă**, în care timpii fuzionează, se suprapun sau se disociază iar lumile paralele se presimt între ele.

Dincolo de taină, există liniștea tainei iar scriitorul, blagian de astă dată la modul total, declară „Există, poate, aici ceva care nu trebuie cercetat fiindcă se sustrage, oricum ar fi, oricărei interogații“, „ceea ce e o altă formă de a spune „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii...“

*Alcătuirea celor două cărți de proză s-a făcut de la sine, în aceeași stare de **comunicare cu nespusul**, ba chiar cu necuvântătorul sub privirile blânde ale Îngerului Păzitor.*

O amărăciune calmă, senină, o împăcare dureroasă în fața misterului morții, veghează blând acest cuvânt adresat cititorului.

*Nu mă pot împiedica să inserez măcar câteva cuvinte despre această mult comentată carte de debut, remarcând de pildă frumoasa poveste de dragoste (cumva în tangență cu aerul din **Moderato cantabile** de Marguerite Duras), și care dă titlul volumului. Materia epică a acestei schițe este extrem de densă în sine și de un fantastic mai mult spre oniric, urmele maștrilor*

vrednici de urmat în proza românească și străină există, cu toate acestea schița în sine e foarte personală, degajând o adevărată realitate a «fericirii iubirii» și a «durerii iubirii». Proza se pare că e scrisă în 1984 și deslușesc cu plăcere amprenta delicată a noului val francez căci autorul reușește să sugereze nuanțe rare, extrem de fine.

*Clipa de fericire și împlinire a unui cuplu, într-o noapte de Crăciun, culminează cu sacrificiul, fericirea nu are cuvinte, ușa rămâne întredeschisă, ea, femeia, mai are timp să se gândească la prezent, la nimicuri frumoase, la viitor, la amintiri din viața ei, când afară pocnește un bici, ea se gândește că sunt ultimii colindători, iar implacabilul cade ucigător: «Se apropie și, prin cămașa lui, înghețată, simți arsura unui cartuș». Chiar dacă finalul pare imposibil, fantastic, teatral, el poate fi citit și în alt registru: **acea uniune prin iubire depășea cadrul acestei lumi, ea putea deveni posibilă numai prin moarte.***

Sunt aceste «proze de tinerețe» cu un numitor comun în căutarea nuanțelor, în

*descrierea bemolurilor, descrieri de stări aflate pe o linie subțire de demarcație precum **Peter în aprilie**, o poveste stranie întâmplată în timpul unui drum în mașină, o poveste de o zi cum s-ar spune derulată între un bărbat și o femeie care se întâlnesc prin hazardul profesiei pentru o emisiune de televiziune. E o stare care se creează acolo, descrisă prin dialog (care induce în eroare la un moment dat, ne oferă o pistă derulantă) dar și prin emoția femeii, care e oarecum progresivă, apropiindu-se de dorință, într-un fel de vultură senzuală care se termină în nimic pentru că nu e o stare împărtășită.*

*O altă schiță interesantă din aceeași perioadă e **Jogging** în care e descrisă tot o stare de spirit, personajul se înfundă în pădure ca într-o depărtare de lume, ca o apropiere de o altă lume a esențelor, a naturii și a interregnurilor. E un fel de dor de moarte, de atingere ciudată a aripei acesteia și ea nu ne miră, căci e acea moarte care fascinează tinerii scriitori, iar acum vorbim despre proza tânărului scriitor Artur Silvestri.*

Reculul spre o bază naturală a vieții e foarte percutant, descrierea ne prinde în mrejele ei. Este linia pe care va continua proza de maturitate a scriitorului, linie pe care o vom regăsi fructificată în scrierile de peste douăzeci de ani.

*E interesantă prin obiectivare și greutatea verbului care analizează consistența **Epilogului** pe care autorul l-a inserat singur, în 2001, la publicarea schițelor sale de tinerețe.*

El scrie «Dar, în sfârșit, acestea dar și multe altele par a fi compuse de altcineva și, în definitiv, aceasta este și realitatea. Omul de atunci nu seamănă decât puțin cu omul de-acum, nefiind neapărat preistoria lui, ci o altă versiune așternută în timp». ceea ce e o maximă obiectivare dar și o despărțire de ceva, de tinerețea imberbă sau de tinerețea studioasă, de tinerețea supusă modelor ori de influențele unor lecturi sub care am trăit și ne-am format cu toții?

*În fine, ceea ce mi se pare vrednic de reținut este **valoarea literară a acestei***

cărți, oare de ce am privi cu falsă superioritate către tinerețe?

Și ea, tinerețea, a dat proba talentului literar, chiar dacă privim acum într-un ochean întors stările, emoțiile, tulburările ei.

*

Scriind azi despre cartea de față, vreau totodată să reamintesc cititorului faptul că proza lui Artur Silvestri e mult, mult mai vastă, e de găsit de altfel peste tot, în cărțile sale – să zicem, de altă factură.

Precum în **Memoria ca un concert baroc (I, II, III)** în **Fabula Căii singuratice** și în **Arhetipul călugărilor sciți** precum și în multele sale cărți de analiză imobiliară și care sunt doldora de pagini de proză ...Câteva din aceste insule de proză, le-am evocat în cartea pe care am dedicat-o memoriei sale, **Vocația Căii Singuratice**. Dar ele sunt multe, multe, neapărat de citit și analizat în sine, mai cu seamă într-o carte care conține și textele reeditate pentru a vedea și observa cu

*ochi de cititor interesat **cum ies din mare aceste corăbii fascinante, de proză**, din marea textului celui mai obișnuit, de ziar, de revistă, de rememorare, de restituire.*

***Artur Silvestri a făcut ca proza să trăiască peste tot**, ca un grădinar împătimit capabil să arunce peste tot semințe și să le urmărească, să le îngrijească în încolțirea și creșterea lor, și să le lase acolo, bucuros că cei care vor trece pe acolo se vor putea desfăta în voie....*

*Dar despre toate acestea, firește, se va scrie în reeditările care vor urma și care vor crea o imagine cât mai aproape de **realitatea consistenței operei**.*

Cele două cărți de proză publicate antum sunt cartea de vizită a unui prozator așa cum se prezenta el însuși, iar prozele celelalte există, ființează în sine.

Sunt insule de proză scurtă în care stilul prozatorului se schimbă, devine epic pur, evocator, creând povestea cu alte mijloace, nu mai puțin interesante.

Frământat de ideile sale de anvergură,

Artur Silvestri este un continuator de reală substanță a intelectualului român de tip enciclopedist, devorat de patima alcătuirii Operei, responsabil în fiecare fibră a ființei sale.

Acel tip de om de cultură care se simte total responsabil de tot ce se petrece.

S-ar putea ca acest tip de vocație să nu fie ușor nici de priceput, nici de perceput de cei dimprejur. Această vocație, a Operei, a amplorii, a anvergurii el a avut-o de tânăr. Și la fel ca în cazul operei lui Nicolae Iorga, vastitatea și complexitatea intimidează lectorul și eventualul cronicar.

Dar în ansamblul vastei sale opere, am mai spus-o, proza este regină!

Atât în risipirile de insule de frumusețe descriptivă, din toate cărțile sale, cât mai cu seamă în aceste proze din cartea pe care o țineți acum în mâinile dumneavoastră.

Lectura acestor alcătuirii (ca să respectăm felul în care le-a catalogat scriitorul însuși) este o reală întâlnire cu proza valoroasă, acaparatoare și fascinantă, creatoare de lumi și care atinge misterul cu inteligență datătoare de emoție artistică.

Cuprins

Mariana Brăescu: Sfârșitul poveștii sau Noaptea aceea

APOCALYPSIS CUM FIGURIS

ȘAPTE NUVELE FANTASTICE CU PROLOG

ȘI EPILOG

Hieroglife și tipare.....	9
Apocalypsis cum figuris.....	17
Geneza, după Balzac.....	37
Peter în aprilie.....	53
Mileniu în păduri.....	67
Ordinul vrăjitoarelor.....	75
Veneția, fără Isadora.....	81
Jogging.....	89
Epilog.....	98

EXEGEZE CRITICE

Prof. dr. Ovidiu Drimba

<i>O dimensiune liturgică.....</i>	103
------------------------------------	-----

Prof. dr. Alexandru Husar

<i>Arta scrisului-în pagini antologice.....</i>	106
---	-----

A. I. Brumaru

<i>Ultima frontieră.....</i>	112
------------------------------	-----

Prof. dr. Zenovie Cârlușea

<i>Utopia iluminărilor liturgice.....</i>	117
---	-----

Mircea Rareș

<i>În litera unui cod al eternității.....</i>	122
---	-----

196

Ion Drăgușanul	
<i>Șapte vibrații ale memoriei subconștiente.....</i>	125
Prof. dr. Ion Pachie Tatomiurescu	
<i>Sublimate trăiri, tot mai profund zalmoxiene.....</i>	134
Eugen Evu	
<i>Cărturar și profet.....</i>	136
Prof. dr. Ion Popescu-Brădiceni	
<i>O frumusețe eretică, apocrifă.....</i>	139
Dimitrie Grama	
<i>Șansa de a descoperi o comoară.....</i>	143
Elisabeta Bogătan	
<i>Conviețuirea cu esențele.....</i>	145
Constantin Stancu	
<i>Fericire fără cuvinte.....</i>	156
Ion Marin Almăjan	
<i>Așteptare a ceva indefinit, greu, mai greu decât moartea însăși.....</i>	165
Elena Solunca Moise	
<i>Geometria depărtărilor tăcute.....</i>	169
Adrian Dinu Rachieru	
<i>Un enciclopedist fantast.....</i>	172
Lucian Hetco	
<i>Un regizor al sufletului.....</i>	177
Cleopatra Lorințiu	
<i>În ansamblul operei sale, proza este regină!.....</i>	181

Artur Silvestri

(București, 19 martie 1953 –
Viena, 30 noiembrie 2008)

- Scriitor, istoric al civilizațiilor, promotor cultural, personalitate cu activități enciclopedice
- Studii filologice Universitatea București
- Specializări în arheologie în Italia și istoria culturii la Sorbona, Franța
- Doctor în literatură medievală la *Trinity Bible Research Center* - University of Madras, India
- Doctor h.c. la *Institut d'Estudis medievals de Catalunya* – Barcelona
- Din iulie 2004 *Docteur en sciences appliquées* la Université Francophone Internationale Bruxelles și *professeur-visitateur*, în materia *Gestiune imobiliară și expertiză patrimonială*, pentru U.E. și Africa
- I s-a atribuit *La Croix de Saint Antoine du Desert*, marea distincție a Bisericii Copto-Ortodoxe din Alexandria (Egipt)
- A fost ales *academico* la Centro Culturale Copto-Ortodosso din Veneția, Italia
- *Doctor of Dinity* la *St Ephrem s Institute* din Puerto Rico
- Cronicar literar la revistele *Luceafărul* (1975-1989), *Actualites Roumaines* (1981-1984), *Romanian News* (1981-1984), are contacte strânse cu mari scriitori și artiști români din toată lumea, fiind în corespondență cu Mircea Eliade, G. Uscătescu, Nicolae Băciu, Paul Lahovary, Luki

Galaction, Leon Negruzzi, Ioan. I. Mirea, Ștefan Baciu și alții.

- Inițiază proiectul *noii geografii literare* la revista *Lucefărul*, în vederea stimulării creației locale și regionale, respingând centralizarea culturală

- Creator de instituții și de organizații profesionale, a fost Președintele Uniunii Patronale Imobiliare din România

- Președinte și membru fondator al Asociației Române pentru Patrimoniu

- Fondator al Asociației Scriitorilor Creștini din România (2005)

- Președinte de onoare al Ligii Scriitorilor din România

- Activitate culturală impresionantă timp de peste trei decenii.

- Autorul a sute de cercetări de istorie literară română apărute în engleză, franceză, rusă, spaniolă și chineză.

- Autor al peste 200 studii pe teme de istorie literară română, peste 50 de cărți și 2500 de articole pe teme culturale

- Inițiator, alături de Mitropolitul Nestor Voronicescu, al dezbaterii privind epoca literară proto-română

- Studii originale și ediții legate de *epoca străromână*, cu concluzii însușite ulterior de numeroși alți comentatori

- Descoperitor al operei latine a scriitorului protoromân Martin de Bacara (sec. VI d.H.) și al autorului bizantin Ioancu (sec. XIV), despot al Dobrogei

- Creatorul unui vast program cultural on-

line, care însumează peste 100 pagini web (dintre care 25 de publicații periodice cotidiene, săptămânale și lunare și 5 reviste literare în limbi străine)

- Autorul unor cărți de mare prestigiu cultural: *Modelul Omului Mare*, *Radiografia spiritului creol*, *Memoria ca un concert baroc* (vol. I-III), *Vremea seniorilor*, *Athanor* (vol I-II), *Semne și peceteți*, *Arhetipul Călugărilor Sciți* (limba română, franceză, engleză, germană)

- Cărți de proză (*Apocalypsis cum figuris*, *Perpetuum mobile*), de eseistică în teme diverse, numeroase contribuții de filosofie socială

- Serii și colecții editoriale create și îngrijite de Artur Silvestri (*Mărturisiri de credință literară* vol I-II, *Cuvinte pentru urmași* vol I-II), ilustrează o operă polimorfă și inspirată

- Specializat, în ultimul deceniu, în analiză economică

- Considerat, după 1990, fondatorul activităților de consultanță imobiliară din România și un expert în analiza și prognoza de piață aplicată acestui domeniu

- A coordonat, în 1997, alcătuirea standardelor ocupaționale pentru profesiunile de agent, consultant și evaluator imobiliar în cadrul programului european CSOE, pentru standardizare

- Susținută și ingenioasă activitate în presa imobiliară, fiind, de asemenea, unul dintre inițiatorii ei reușiți

- A creat *Monitor imobiliar* (febr. 2007), singurul buletin cotidian on-line, în domeniu, din România.

● A elaborat, începând din 1991, un număr impresionant de analize și sinteze privitoare la domeniul imobiliar, fiind, la începutul acestui secol, cel mai prestigios autor de cărți cu tematică imobiliară: *Retrocedarea secolului*, *Scandalul Fondului religios bucovinean* (2003), *Deceniul straniu. Orașe variabile, sanctuare, mituri imobiliare* (2003), *România în anul 2010. O prognoză de piață imobiliară* (2003), *Efectul Thales din Milet. Eseu despre manipulatorii de bani* (2004), *Megapolis valah. O sută de principii doctrinare* (2004), *Apologia hazardului* (2005), *Apogeul derutei* (2005), *Exerciții de exorcism social* (2006), *Sfârșitul iluziei. O prognoză imobiliară: România în primul an european* (2007), *România imobiliară. Neo-babelism, lux de Dâmbovița, desproprietărire* (2008), „*Loc*“ și „*Personă*“. *Eseuri despre geografia tainică* (2008) sunt cărți despre care s-a spus că „dacă piața imobiliară nu ar fi existat, atunci ar fi trebuit inventată din cauza lor“.

● **Artur Silvestri** a fost, prin toată activitatea sa, un mare promotor de proiecte culturale și sociale, puternic impregnate de un caracter spiritualist și atașat tradiției. Ultimul său proiect literar cuprindea resuscitarea celebrelor publicații culturale *Columna lui Traian* (fondator Bogdan Petriceicu Hașdeu), *Arhiva Românească* (fondator Mihail Kogălniceanu), *L'Etoile du Danube* (fondator Mihail Kogălniceanu) și *Sinteze*. A relansat în format electronic publicațiile *Semănătorul* și *Neamul românesc*.

● A fondat și activat editurile: Carpathia Press, Intermundus și Kogaion.

Notă asupra ediției a II-a (însoțește volumul din 2005)

Această carte reia în ediție nouă volumul **Apocalypsis cum figuris. Șapte nuvele fantastice și un epilog**, apărut la editura **Carpathia Press**, în anul 2003. Ediția inițială este astăzi practic epuizată iar volumul, primit cu surprindere în mediile literare din România, a cunoscut în mai puțin de trei ani și o difuzare internațională impresionantă: a apărut în traducere franceză la Veneția și va apărea în spaniolă și italiană în toamna anului 2005.

Apocalypsis cum figuris devine, astfel „un caz” iar ediția de față încearcă să explice fascinația pe care această carte o exercită. Concepția este neobișnuită la noi: am reprodus însă diferite comentarii, din cele mai diverse perspective, pentru a putea crea **un joc de lumini poliedrice** care provin de la istorici literari, antropologi, poeți, prozatori, filosofi ai culturii și civilizațiilor, care vin cu perspective și metode diferite. A rezultat o **carte-document** dar și un **model de lucru** pentru percepția creației, care, întotdeauna, aduce rezultate inedite.

Culegerea, selecția și orânduirile comentariilor (edite sau inedite până acum), s-au făcut de către redacție. Textul volumului **Apocalypsis cum figuris** reproduce textul inițial, apărut în 2003. Autorul l-a considerat **ediția definitivă, nec varietur**.

Volumul este ilustrat cu gravuri enigmatice ale marelui artist **Traian Alexandru Filip**.

Coperta reproduce o miniatură medievală cu caracter ezoteric, până astăzi nedescifrată.

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând
valoarea timbului literar ce se virează conform legii.

www.artur-silvestri.com

COMENZI ȘI DONAȚII

Persoană de contact **Maria ANGHEL**

telefon 021.317.01.10

telefon/fax: 021.317.01.14

mobil: 0744.380.643

e-mail: anghel.maria@gmail.com

Coperta:

Mugur KREISS

DTP:

Corina REZAI

Apărut 2009

BUCUREȘTI - ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I. „CORESI“ S.A.